

**GODOKONO WOKODAWATE
LETA
YU EPO NANITABOKOBI
MIDIPIATAMO
OSIYODILIYA**

*Godokono Tabote Ebeno Gudugodone Atamo
Da:pemaigiya*

¹ Dopamo Godote a Yu epono ewoniatamo iyaiya gabo epetapido tabo kiyawaonaki, iyo, ebe tetelo ebete ebeno woki awokalimipido ebeno ubi tanalo awokalilamenaki. ² Wiyasiya a walone gudi tetelo me opono uwomu tetete eba tatalilo, ebete opo lumagi idido tabo paliboa:no ebeno Gudugodone atamo tabo a:pa:kiyawaiya. Nanitabola, dopamo ebe Gududo ebete tobolo unu ega:walo me opo kawonomo osiyodiloliya, ega:walo ebete ebe elawiya me opono uwomu tetenomolo tanalo bilibilinomono Ulamedawama: keda:ma:. ³ Ebene ebe Gudu ebe Godokono kawo alonomono amama tanalola, ega:walo ebete Godoko modoboma: eba eda:nalo ibi netewapi kapiyanomola. Nanitabola, tobolo unu ega:walo me opono inamabu bilibilinomate wadenomamo ka:pola:nama:, ebete ebeno elawo tabonomamo ibi nulamena.

*Godokono Guduno Elawote Ebeno Nopopino
Elawo Nodoilina*

Numa:la:, ebe Gudute epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: gabo dosiyodiliya, ebete ebe tanalone Unu Duliyomolamo odolote, potele

ebolo Kawo Elawodawanomoma: deda:na ebe Kawodawano tumudi apuamo gito nokoliya.

⁴ Ebema: Godote ebenu Gudutamo kebe mailo kikamiyale, ebe mailote Unu Duliyomolono nopopino mailo bilibilinomo keba kunu kodoilinale, eba kunu Guduno elawote ibino elawo atumu na:kodoilina, mabu Nabiwite ebe Kawodawama: ka:midima: nanitabonomolo ebe ebema: lawiya.

⁵ Nanitabola, Godokono nopopi bilibilinomo magumulo ebete idi kapiya ma kunu kaniya;

“A:ma: naimano Gudunomolata,
 ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo.”
 Ega:walo Godote ebenu nopodawa idino tanaloma: ma kunu kegiya;
 “Nale ebenu Nabiwima: eba eda:nalo,
 ebete naimano Gudunomoma:
 beda:namene.”

⁶ Ebema: numa:la:, Godote ebenu dopo Gudunomo me opamo paliboma: dolosiyodiliya, ebe tetelo ebete ebenu tanaloma: tabo idi ma kunu kegiya,

“Modobola naimano nopopi bilibilinomate ebe namamatema:na:.”

⁷ Ebene ebenu nopopino tanaloma: Godote tabo ma kunu giya,

“Nale naimano nopopi awa popimu
 a:midilinalakomo,
 iba:te naimano ubi tanalomo tudila:olo
 iyaiya ka:tolaema:.”

Iyo, nale ibi ela menamu eba midilinalo,
 iba:te naimano iyaiya woko bosiyodilole-
 nama:na.”

⁸ Wiyasiya Godote ebeno Guduno tanaloma:
 ebetamo negiya,

“A:ma: nani Godoma: eba eda:nalo,
 a:imano Kawo Elawodawano tanalote
 uwomua: uwomua: tetelo bitanamene.
 Ebema: a:ma:le a:imano epono tanalo
 tuputupu woki kapiyamo banagilamelelame-
 nakoma:ta,

⁹ ega:walo a:ma: kuba tanalo osiyodiloma:
 ubia:noma: eba eda:nalo,
 wadewade tanalo kapiya osiyodilolema:
 ubi kawonomamo iyatinata.

Me mabuma: potele a:imano Godoma: deda:na,
 ebe Kawodawate me opo epo epetapi uwa-
 tea:no
 a:ma: kapiya elawiyata,
 iyo, ebete kalakala tanalo kawonomo
 a:ma: unamo adipaniya,
 a:ma:le ebe kalakalago
 Kawo Elawodawano okoli bailo
 kokoliawitama:.”

¹⁰ Ega:walo tete idilo Godote ebeno Gudutamo
 tabo ma kunu kegiya,

“Potele wagilimi mabune tobolo unu
 ega:walo me opo kawonomo
 ebeno kotamo dosiyodiloliya,

o Kawodawa, a:ma: ebe Elawodawanomolata.

11 Nanitabola, a:ma:le dosiyodilola:wiwala
 ebe inamabu bilibilinomate a:ka:tuwa:
 kolopoligoma:na,
 pupuliono inamabuate keba kunu
 ka:kubakubaonakole eba kunu,
 wiyasiya a:imano tanalo eba kunua,
 a:ma: uwomua: tetelo bokolinama:ta.

12 Iyo, me opono inamabuate kolopoligoma,
 a:ma:le a:imano ubilo
 ibi bilibilinomo iyabaiamo gito kalomoma:ta,
 lumagite oli kaliku pulima: ebena tagala kaliku
 iyabaiamo keba kunu kiyatinakole eba kunu.
 Wiyasiya a:ma: iyakobi a:kolowiaemene,
 mabu uwomua: uwomua: tetelo
 a:imano igilote a:kolopoligonamene.”

13 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebena
 nopopi bilibilinomo magumulo idi kapiya ma
 kunu kaniya;

“A:ma: Kawo Elawodawama: eba eda:nalo,
 modobola a:ma: naimano tumudi apuamo
 na:pokoliya,
 ebena a:ma:go gowelaopi
 nale ibi a:imano agowa puti baima:
 ka:midilimamo.”

14 Ebema: numa:la; Godokono ubi tanalote
 ebena nopopiatamo keba kunu kitanale?
 Nanitabola, ebe uliyanate ebe eba amamatenalo,
 ebete ibi iyaiya alibolenako, piyate igilo

mula: tanalo ebegodone delaema:na: ebe epo wadenomamo ka:nowalubilinama:.

2

Kawodawate Epono Igilo Ka:mula:lema: Wade Tabo Da:kiyawaiya

¹ Ebema: ebe tanalo eba malagidilolo modobola ale kebe iyaiya nanitabo tanalo kolowiyama:, ebe tanalo kodakodanomolo kowatila:mota:namalema: ale ele gabo idi odidikapoma:.

² Numa:la:, Godote ebenu nopopido kebe iyaiya Totomu Tabo a Yu epono ewoniatamo dikalamiya, ebete ebenu ubi iyatiya iba:te ebe tabamo nanitabonomolo ka:tudila:onama:. Ebe mabuma: ibi magumulo piyate tudila:oa:no pukala idi dadikanaliya, ebako epate ebegodone ibino modobo wiya gito uwatenakiya.

³⁻⁴ Wiyasiya a tetelo demaigiya, ebe igilo mula: tabono elawote dopo tabono elawo nodolina. Kawodawa Ya:sute da:piya, ebete ebe oli tabo a:ka:tuwa: pa:kiyawaiya, ebene piyate ebenu tabo dolowiya, iba:te ebe tabono nanitabo tanalo atamo eba pawokalimilo, Godote iyaiya anoano tanalo bilibilinomo ebo osiyodiloliya ale ebe tabo nanitabonomoma: ka:midima:. Ega:walo ebe atu tetenomolo Godote ebenu ubilo ebenu Uliyanano iyaiya elawo atamo gito ikaeamiya ale nanitabokobi midi magumudo ebenu woko kosiyodilonama:. Me mabuma: ale ebe wade igilo tabo ubia:noma: deda:oma:, ale Godokono dowo tanalone keba kunu nakalautioma:? Gaboa:nola, aimano kuba wiyate atamo nanitabonomolo ka:pemene!

*Ya:sute Aimana Igilo Mula:leamedawama:
Deda:na*

⁵ Numa:la:, Godokono Kawo Elawodawano oli opote atamo nanitabolo da:pemene, nale ebe opono tanaloma: kiyawautamo, me tagala opono tanaloma: ka:kiyawauta:. Nanitabola, ebete ebene nopopi kalomiya: iba:te ebe oli opolo kawokawo elawodubuma: keda:onama:.⁶ Wiyasiya Godote ebene Kawo Elawodawano gobebobo potamo ikaema: ubi diyatiya, ebene Buka apua-puno tabo bilibilinomo magumulo tabo idite ebe tanalo ma kunu awokalimina,

“O Godo, a:imano nilakapo beda: kawonomola:ka!

A:imano elawo kawonomoma: eba eda:nalo, mabu keleka: a:ma:le me opo epo demalagidilola:wena?

Iyo, a:ma:le ibi beda: mabuma: ka:nilakapoilama:wena?

⁷ A:imano elawo modobolo itana epo gito ka:kubailaema;

wiyasiya ibi me opamo a:ma:le alomiyata, iba:te tete da:pesolo

a:imano nopopino ulame magumulo ka:pola:nama:.

Ebene a:ma:le kebe tete wadenoma: degeawiyala, ebe tetelo ibi unamo owadipalatelyata,

iba:te a:imano kawo alonomono magumulo eba ilukulinalo

⁸ me opono tanalo bilibilinomate iba:tamo ka:tudila:onama:.”

Ebema: nanitabola, me Buka tabote ma kunu gena, Godote epo alomiya me opono tanalo bilibilinomo ulamepima: keda:onama:. Wiyasiya me tetelo ale ebe tanalo nanitabolo kuminakoa:, iyo, me opono tanalo bilibilinomate epono ubi tanalamo nanitabolo ka:tudila:ona:. ⁹ A wiyasiya wade tanalo idi numinama:, ebe tanalo ebe Ya:sukono Kawo Elawodawano tanalola. Nanitabola, ebete me opamo da:piwisigiya, tete da:pesolo Godokono nopopino umi magumulo eba pokolinalo, ebete Godokono nilakapo tanalodo epo bilibilinomono kuba osiyodilole mabuma: ebo a:iya, iyo, ebete a:e magumulo kawokawo temeteme duwatiya, ebe mabuma: Godote ebe unamo adipatiya ebete ebena kawo alonomo magumulo kokolinama:.

¹⁰⁻¹¹ Numa:la:, Godoko ebe potele inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya ebe Elawodawala, ebene ebe inamabuate ebe kowalogonama: ebena igilago pola:na, ega:walo Ya:suko ebe potele epo ebena kawo alonomo duliyaomolamo demagatalena ebe Kawodawala. Ebema: Godote ebena temeteme tanalodo ebe wadedawanomoma: eba midilo, ebete tuputupu tanalonomo ebo osiyodiliya, mabu eba kunu ebete gigiyu a:iyamidiya epo epetapi bilibilinomo ebetamo kemagaelema:. Iyo, nanitabola, Ya:suko ebe potele epo Godokono talena gudima: eba midilinalo ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo degebolelamena ebe Nilakapodawala, ebema: piyate ebe gabodo talenapima: deda:iya, iba:te Ya:suago kapiya alailaema: eba eda:onalolo, ebete ibi ebena ekakima: ka:la:ima: ilipokobi kolowina:. ¹² Ebe mabuma: ebete Godokono Bukalo ma kunu gena,

“O Godo, naimano ekakiate a:ma: amamatema:
daladabutinaka,
nale ibino dopo apulo
a:imano mailo unamo eba adipatelo
a:imano wadewade tanalo ebo bawokalila-
menakomo.”

¹³ Ega:walo tete idilo ebete tabo ma kunu kegena,

“Nale naimano nanitabokobi midi tanalo Godotamo iyatinamo.”

Ebene ebete ebe tabo moga:melo walo na:kegena,

“Piyate nago Godoko nanitabokobi da:midina,
ebete ebe epo natamo gito ikanamiya,
iba:te naimano gudima: keda:onama:.”

¹⁴ Numa:la:, me ebena kapiya alailame epate me opolo ilukuliona, ebe mabuma: Ya:sute ebena ubilo me opono lumagi idima: eda:te me opamo ebo pawokaliya epono iyaiya temeteme ega:walo modoboa: tanalo wadenomamo ka:piyatawaoma:. Kalakala kawonomola, ebete ebena ubi ma kunu iyatiya, ebete ebena a:e tanalodo Kubadawano elawo kanakapuima:, mabu dopamo tete geyageyanomolo ebe dawate a:e wiya me opo epatamo ikalamenaki, ¹⁵ iyo, piyate uwomua: tetelo ibino a:elao tanaloma: da:toletoleonamiya, Ya:sute ubi iyatiya ebe epo tole tanalono elawo magumune kowagailima:.

¹⁶ Ebema: Ya:sukono osiyodilole magumulo a me tanalo uminama:, ebete Unu Duliynomolono

nopopi walubilia: no A:ibalayamakono walone gudi kapiya walubilinako. ¹⁷ Me mabuma: me opolo piyate Ya:sukono ekakima: deda:ona, ebete ibino ololonomoma: nanitabonomolo ediya, iyo, gabo idite kitaniya: ebete epono kuba osiyodilole tanalo egebolelamete ka:dodolomatililaema: Numa:la:, ebete me opo lumagima: dediya, ebe mabuma: ebe Godotamo kalimagono ikameopino Watodawa kapiyanomoma: eba eda:nalo, ebete me opo epo nilakapolo kowalubilinama: Godotamo woko modobolo osiyodilonako. ¹⁸ Iyo, Saitanate kebe epo kuba gabamo kowabuga:talenakole, Ya:suko ebe modobola ibi wadenomamo kowalubilinama: mabu dopamo ebete me opolo dokolinami, ebete atumu iyaiya tete epetapilo kuba gabamo wabuga:ta tanalodo temeteme iyatawanaki.

3

Ya:sukono Elawote Mosesekono Elawo Nodolina

¹ Ebema: naimano ekakiala:, Godote la: kebe epo ebene talenapima: eda:oma: nago deka:la:mitiyala, modobola la: Ya:sukono tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Ale kebe tabono iyaiya tanalo Godokono nanitabo iyatulame tanaloma: da:midilinama:, Ya:sute ebe tabo aimano tepo magumulo na:kodakodailamena. Iyo, ebe Godote a kowalubima: dapalibiya ebe dawala, mabu ebete ebene kalima ikame tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalo egeboleamenako, dopamo Godotamo kalimagono ikameopino Watodawate a

Yu epo keba kunu kowalubinakile eba kunu. ² Nanitabola, potele ebe wade woko kosiyodiloma: ebe delawiya, Ya:sute ebe Kawodawano ubi tanalo bilibilinomamo a:tuduwatiya, dopamo Mosesete Godokono epo bilibilinomo kowalubilinama: ebetamo nanitabo woko dosiyodilonami eba kunu.

³ Numa:la:, lumagi idite wade moto detemene, epate umite ebe moto muloma: a:kegelama:na:, wiyasiya iba:te moto etedawa kapiya mulodawama: keka:ima:na:. Ebema: nanitabola, Ya:sute Godokono wade motonomo etedawama: eba eda:nalo, modobola ale ebe ununomamo kadipatiye, wiyasiya ale Moseseko unamo akadipatema: mabu ebete Godokono moto ketiya:, ao, ebe motolo dilukulina ebe kapiya alailame magumulo ebe idima: eda:na. ⁴ Ega:walo me tanalo idi a iyatawala, kebe iyaiya motote da:pola:na, ibino iyaiya etemoteopi atumu ba:ka:pola:na, iyo, idi kapiyate a:ka:tuwa: kapawokaliya:. Eba kunu me opolo da:pola:na ebe inamabu bilibilinomo atumu iba:te a:ka:tuwa: ibino ubilo kapawokalaiya:, wiyasiya Godote ebe inamabu ebenu ubilo osiyodiloliya.

⁵ Nanitabola, Godokono moto epo magumulo Moseseko ebe wade wokodawa idila, iyo, ebete Godokono ubi tanalo bilibilinomamo na:tuduwatanami. Ebe mabuma: Godote walone tetelo me opo epatamo kebe wadewade tabo da:kiyawaomene, Mosesete ebenu woko magumulo ebe iyaiya tanalo dopamo awokalilamenaki. ⁶ Wiyasiya moto etedawa Ya:sukono tanalo eba kunua:. Ebe moto Namutudawano Gudula, ebema: piyate ebenu

motolo woko dosiyodilona, ebete ebe wokopi bilibilinomono Watodawama: eda:na, iyo, ebete ebe tanalodo ebenu Nabiwino ubi tanalamo nanitabolo tuduwatanako. Ebema: me kawo tanalo numa:la:, kebe tetelo a nanitabokobi midipiate aimano wade wiya laema: olowiolo dilukulionama: ega:walo ale epetapino dowo tanaloma: tolea:no kodakodalo delamota:onama:, ebe tetelo a Godokono wade motoma: beda:onama:.

Nanitabokobi Midia:piate Godogodone Wade Wiya Lawea: Tanalo

⁷⁻⁸ Ebe mabuma: Godokono Uliyanate ebenu Bukalo ma kunu gena,

“La:imano ewoniate bulu opolo
na Godotamo tudila:oma: ubia:noma:
eda:iya,
iyo, iba:te natamo wato kodakodanomoma: eba
eda:olo,
nale ibino kateneno ubi tanalo iba:tamo
ikalamea:no
iba:te ebo geliya na nani Godoa:.

La: wiyasiya naimano tabo ka:lo egelalo
dolowiaema,
iba:te dopamo keba kunu kowageliye,
la: eba kunu akowagela:la:.

⁹ Eiyee! Na Godote 40 ulamalo
ibi kebe tanalamo kowalubilinakimo,
iba:te ebe wadewade tanalo ulamenakiya,
wiyasiya kebe tetelo
nale ibino kuba wokino tanalamo
tuduwata:no
iba:te ebo geliya na nani Godoa:!

10 Ebe tetelo nale ebe epatamo dowate negiyamo,
 ‘Iba:te na nanitabolo kowaloma:enena;
 iyo, ibi ubia:nola
 naimano Totomu Tabamo ka:tudila:oma:.’

11 Ebema: naimano dowa magumulo
 nani tabonomo ma kunu giyamo,
 ‘Nale iba:tamo kebe opo ikalaema:
 dopamo demalagidiliyamo,
 na woki iyakobi midite,
 ebene uwomua: uwomua: tetelo
 iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo
 a:ka:nopila:oma:na!’ ”

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi
 ekaki, la: nanisiwale! Modoboa: la:
 magumulo idite ebene tepo magumulo kuba
 kimalagidilo eba wagilimilo Nani Igilodawa
 Godokono ubi tanalamo tuduwata:noma: eda:te
 ebegodone da:bolobigamene. 13 Modobola
 la: wiyasiya egela bilibilinomolo la:imano
 nanitabokobi midi magumulo epetapiate epetapi
 nowalubiuinakiyala:, la: magumulo idite kuba
 osiyodilo tanalono a:da: elemasigi tanalamo
 gate Godotamo wato kodakodama: eda:kapoma:.
 Nanitabola, Godote ebene Bukalo degena
 lumagite ka:lo egelalo ebene tabo kolowima:
 ebe tabono magumu a bilibilinomo mabuma:
 itana. 14 La: numa:la:, a kebe nanitabokobi midi
 tanalo wagilimi mabune delawiyama:, ale ebe atu
 tanalo magumulo kodakodalo eba lamota:onalo
 uwomu apuamo da:nemaimioma:, ebe mabuma:
 Kelisote a bilibilinomo eba:go kapimiya woko
 osiyodilopima: keka:imene.

¹⁵ Iyo, me mabuma: Godokono Buka tabote ma kunu gena,

“La:imano ewoniate Godotamo wato kodakodanomoma: eba eda:olo,
ebetamo tudila:oma: ubia:noma: eda:iya.
La: wiyasiya ebeno tabo ka:lo egelalo dolowiaema,
iba:te dopamo keba kunu kowageliye,
la: eba kunu akowagela:la:.”

¹⁶ Ebema: Godokono tabo olowiote wiyasiya ebetamo ka:tudila:oma: ubia:noma: deda:iya, ebe epo bilibilinomo piyatela:ka:? Ibi Mosesete Isipiti opone Godokono elawamo dowagailiya ebe epola. ¹⁷ Ega:walo 40 ulamalo Godote piyatamo da:dowanami, ibi piyatela:ka:? Ibi piyate bulu opolo ebetamo kubakuba tanalo dosiyodilolenakiya ebe epola, iyo, iba:te ebolo ebema: a:elaiya. ¹⁸ Ega:walo Godote wade opo ikalaema: piyatamo nani tabonomo degiya, ibi piyatela:ka:? Ega:walo ebete woki iyakobi midite ebe Ela Ami Opo uwomua: tetelo ikalaema: ubia:noma: eda:lo degiya, ebe tabo ebete kebe epono tanaloma: kegiyale? Numa:la:, ibi piyate ebetamo tudila:oma: ubia:noma: deda:iya ebe epola. ¹⁹ Ebema: ale me kawo tanalo nanitabolo uima:, ebe epono nanitabokobi midia: mabuma: iba:te Godokono wade opamo ka:nopila:oma: ka:modobiya:.

4

Godote Wade Ela Ami Opo Ebeno Epo Mabuma:

Dosiyodiliya

¹ Ebema: numa:la:, Godote dopamo aimano ewoniatamo kebe tabo nanitabolo kegiyale, ebe tabo ka:lo aimano tanaloma: bitana, iyo, ale ebena Wade Ela Ami opamo ka:nopila:oma: ebete modobo gabo atamo ikaeamiya. Ebe mabuma: modobola aimano ewonino tanalo eba malagidilolo ale tole tanalo lawete wadenomamo kilukulinamalema:, la: magumulo idite ebe Wade Ela Ami Opamo nopegama: ele gabo odidikapoma:.

² Nanitabola, a me tetelo Wade Tabo keba kunu kolowiyama:, aimano ewoniate atumu dopamo Godokono tabo eba kunu olowiya, wiyasiya ibino tabo olowio tetelo iba:te wade tanalo ebegodolo kumiya: mabu ebena tabo nanitabokobi midi tanalodo kelawiya:.

³ Wiyasiya me tetelo a piyate Godoko nanitabokobi da:midinama: aimano tanalo eba kunua:, mabu a ebena Wade Ela Ami Opamo nanitabonomolo ka:nopila:omalema:, ebete atamo nani tabonomo keba kunu kegiyale eba kunu.

Nanitabola, Godote ebena ela ami tanaloma: ega:walo aimano ewonino tanaloma: me tabo dopamo egiya,

“Naimano dowamagumulo
 nani tabonomo ma kunu giyamo,
 ‘Nale iba:tamo kebe opo ikalaema:
 dopamo demalagidiliyamo,
 na woki iyakobi midite
 ebene uwomua: uwomua: tetelo
 iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo
 a:ka:nopila:oma:na!’ ”

Numa:la:, Godote me tabo gea:no, dopamo ebete tobolo unu ega:walo me opo kawonomo iyalo tetenomolo osiyodilolete, ebe woko osiyodilo tanalo sebeni egela tetelo dopoliya ela ebo amiti. ⁴ Iyo, nanitabola, Godokono Buka tabono tanalo bilibilinomo magumulo sebeni egelano tanaloma: tabo idi ma kunu itana, “Godote ebene woko bilibilinomo opoliyaolete sebeni egela tetelo ela amiti.” ⁵ Ebene ale me tanalo uima:, Godokono Bukalo ebene ela ami tanaloma: tabo idi ma kunu kitana, “Uwomua: uwomua: tetelo iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo a:ka:nopila:oma:na:.”

⁶ Numa:la:, dopamo tetelo piyate Godokono Wade Tabo dolowiya, iba:te nanitabokobi midia:no ebene tabamo ka:tudila:iya:, ebema: iba:te ibino wade tete anaetoamidate ebene ela ami tanalomo ka:nopila:iya:. Wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo gigiyute a:iyamidalo itana epetapiate ebe atu ela ami tanalomo nanitabokobi midi tanalodo ka:nopila:oma:. ⁷ Me tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo epetapiate da:petolamiya Godote dopo epono wade tete anaetoamida tanalo eba malagidolonapelo, ebete epo epetapi mabuma: walo egela idi a:kiyatiya, ebe egela ebete ka:lo egelama: gena. Nanitabola, ebene Bukalo kebe tabote ebe egela idino tanalo dawokalimina ale dopamo uima:, iyo, Godote ebe tabo Da:ibidido ma kunu giya,

“La: wiyasiya ka:lo egelalo Godokono tabo dolowiaema,

ebetamo wato kodakodanomoma:
akoeda:oala!”

⁸ Ebema: numa:la:, piyate Godokono dopo tabo dolowiya, ebenu wokodawa Yosuwate ibi nanitabo ela ami tanalamo nemagataliyataleka:, Godote walone tetelo wade egela idino tanaloma: Da:ibidigodone a:kegiyana:. ⁹ Ebe mabuma: a me tanalo iyatawala, nanitabo ela ami tanalo idi Godogodolo bitana ebete ebenu epatamo kikalaema:, iyo, ebete sebeni egelalo ebenu woko osiyodilo tanalone ela keba kunu kamitiyale, ale eba kunu ebe atu ela ami magumamo ka:nopila:omalema:. ¹⁰ Ebema: nanitabola, kebe lumagite Godokono Nanitabo Ela Ami Opamo da:nopegamene, ebete ebenu woko osiyodilo tanalone ela ebo kanaimene, Godote dopamo ebenu woko osiyodilo tanalone ela keba kunu kamitiyale eba kunu. ¹¹ Ebema: modobola a nanitabokobi midipiate woko osiyodilo magumulo elawonomoma: keda:omalema:, ale ebe Ela Ami Opamo nanitabola ka:nopila:oma:, mabu piyate Godokono tabo dopamo dolowiya, iba:te ibino nanitabokobi midia: tanalodo ele gabo keba kunu ka:nodidiye, a bilibilinomo magumulo kapiya idite eba kunu negama: modoboa:.

¹² Me tanalo nanitabola, Godokono tabote eba igilonalo epono tepo magumulo woko elawonomamo osiyodilona, ilo kiyoiyo gilinomo keba kunula:ka: eba kunu, iyo, ebenu ilote gowelaono gili epetapi bilibilinomono ilo nodoilina. Ebema: Godokono tabote lumagino woki mabuamo opeganomo opeganako, ebe

lumagino tepo magumuno woki ega:walo uliyanano woki wadenomamo kanagilamelema:. Iyo, nanitabola, epagodolo da:pola:na, Godote ebe tepo magumuno ubi tanalo ega:walo kimalagidilo tanalo ebena tabamo eba anagilamelelamele, ebe iyaiya tanalo bilibilinomo ebo awokalilamenako. ¹³ Ebema: numa:la:, Godote iyaiya tanalo bilibilinomo eba iyatawalo, epate ebegodone tanalo idi waminama; modoboa:, iyo, me opo kawonomolo ega:walo tobolo unulo da:pola:na ebete ebe tanalo bilibilinomo ebena balida:mo nanitabonomolo nulamena. Me mabuma: walone tetelo a bilibilinomate aimano osiyodilole tanalo magumulo tanalo idi kapiya waminama: gabo umia:no Godokono ololo apuamo eba kunu da:nemaimioma:, ebete a:ka:tuwa: aimano tanalo eba anagilameleamele, ale aimano kuba osiyodilole tanalono wiya uwate magumulo ale ebe odiyoboma: tabo idi gelama: a:ka:modoboma:.

Ya:sute A Mabuma: Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Deda:na

¹⁴ Me ebe mabuma: ale epatamo kebe nanitabokobi midi tanalo kawokaliminakoma:, modobola a ebe tanalo kodakodanomolo katila:namalema:, mabu Ya:sute a mabuma: Godotamo kalimagono inamabu ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:na, iyo, ebe Godokono Guduma: eba eda:nalo Godokono ololo apuamo a:nemaigiya uwomua: uwomua: tetelo a kowalubinama:. ¹⁵ Ebema: a mabuma: Godotamo kalimagono ikameopino Watodawama: deda:na, dopamo ebete me opolo eba okolinalo Saitanate

tete epetapi bilibilinomolo ebetamo iyaiya kuba wabuga:ta gabodo ebetamo penaki, atamo keba kunu ka:penakole eba kunu. Nanitabola, Ya:sute ebe tanalone aimano apeno iyaiya elawoa: tanalo eba iyatawanalo, ebe mabuma: ebete a na:nilakapoiamena. Ebema: numa:la:, ale aimano elawamo kuba gabamo wabuga:ta tanalone alautioma: ka:modobona:, wiyasiya kalakala kawonomola, Ya:sute a walubima: modobola, mabu dopamo ebete Saitanatamo tuduwata:no kapiya tete idilo kuba idi kosiyodiliya:.¹⁶ Me ebe mabuma: modobola ale Godokono Kawo Elawodawano okoli baiamo tolea:no ka:nemaimiomalema: aimano kuba osiyodilole mabuma: ebene nilakapo ale ebo ka:nelaema:. Iyo, nanitabola, a a:ka:tuwa: a walubilima: modoboa:noma: eba eda:onalo, wiyasiya ebene nilakapo tanalote modobolo itana aimano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo kegeboleaema:.

5

Ya:sute Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Eba Eda:nalo Ebete Dopamo Demaigiya Ebe Watodawa Idi Mekisadekako Keba Kunula:ka: Eba Kunula

¹ La: iyatawalata, Godotamo kalimagono ikameopi magumulo ebete kebe dubu ibino Unu Watodawanomoma: keda:ma: delaemene, ebe dawate epono kuba osiyodilole mabuma: Godokono woko osiyodilo magumulo kalimagono inamabu ega:walo nilakapo inamabu ebetamo kikameomene.² Ebema: numa:la:, ebe

dubu modobola epetapino kuba osiyodilole mabuma: dowa:no Godokono nilakapo iba:tamo kawokalimene, mabu ebete ibino elawoa: tanalo iyatawanomola. Iyo, iba:te Godokono nanitabo tanalo iyatawaoa:noma: eba eda:onalo tete bilibilinomolo ele gabo dodidinaka, tete epetapilo Godoko kalakalakobi midima: ebete atumu elawoa:noma: keda:nako. ³ Me mabuma: ebete kebe iyaiya tetelo kalimagono inamabu Godotamo epetapino kuba osiyodilole mabuma: dikameonakomene, ebe atu tetelo ebete ebenu kuba osiyodilole mabuma: ba:kikameonakomene.

⁴ Nanitabola, Godotamo kalimagono ikameopi magumulo dubu idi ebe a:ka:tuwa: ebe unamo adipatelo Unu Watodawanomoma: eda: gobebobo a:kelaemene. Ao, Godote a:ka:tuwa: ebenu ubilo ebe dubu kelaemene, ebete dopamo A:loniko keba kunu kelawiyale eba kunu.* ⁵ Ebema: Kelisote atumu, ebe Unu Watodawanomoma: eda: gobebobo laema: ebe a:ka:tuwa: ebe unamo kadipatiya:. Ao, Godote wiyasiya ebe eba walogolo ebetamo tabo ma kunu giya,

“A:ma: naimano Gudunomolata,

* **5:4:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Mosesete Yu epo Isipiti opone demagataliya, ebe tetelo Godote epono kuba osiyodilole mabuma: Libai gu dubu uwatiya, iba:te ebetamo kalimagono inamabu ikameopima: keda:onama:. Ebene ebe Libai gu dubu bilibilinomo magumulo ebete Mosesekono naniwi A:loniko kapiya lawiya, ebete ebe wokopino Unu Watodawanomoma: keda:nama:, iyo, ebete ebe woko gobebobolo dopo lumagima: ediya.

ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo.”

⁶ Ebene Godote ebene Bukalo ebene tanalo walo ma kunu kawokalimiya,

“Uwomua: uwomua: tetelo
 a:ma: natamo kalimagono inamabu
 ikanamonedawama: beda:nama:ta,
 Mekisadekate[†] dopamo naimano wokodawama:
 keba kunu keda:namile eba kunu.”

⁷ Numa:la:, Ya:sute me opolo eba okolinale ebe iyatawiya Godokono elawo modobola a:e temeteme magumulo ebene igilo ka:mula:ema:, ebema: ebete ipupago ebene tabo madodo unamo adipatelo Godoko ebo toweomiya. Ebe tetelo Godote ebene towetowe tabo olowite ebe nanitabolo owalubiya, mabu Ya:sukono okoli magumulo ebete ubi iyatinami ebe a:ka:tuwa: ebe opamo eba iyatilo wiyasiya ebene Nabiwi unamo kadipatema:.

⁸ Nanitabola, Ya:sute Godokono Guduma: eba eda:nalo wiyasiya kawokawo temeteme iyatawiya, iyo, ebete ebene temeteme tanalone wadewade woki ebo uwatiya ebene Nabiwino ubi tanalamo nanitabonomolo

[†] **5:6:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Mekisadekakono tanalo wadenomamo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu Buka 14.17-24 numiye. Ebolo a:ma: me kawo tanalo kuima:ta, Godote A:loniko ebene kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: keda:ma: ebe lawea:no, iyalo tetenomolo me dubu idi Mekisadekate okolinami, iyo, ebete Yu epono ewono A:ibalayamako tetelo ebetamo demaigiya, Godote ebe ebene kalimagono ikameodawa idima: ebo ka:miya.

ka:tuduwatama:.⁹ Ebene ebete ebeno Nabiwino ubi tanalo bilibilinomo dopoliyaliya, ebe tetelo ebete modobonomoma: eba eda:nalo Nabiwino ubi tanalamo da:tudila:ona ebe epono igilo mula:lélame tanalono mabuma: ebo ediya,¹⁰ ega:walo ebe atu tetelo Godote ebe ebeno kalimagono inamabu ikameopino Unu Watodawanomoma: ka:miya, ebete Mekisadekako dopamo keba kunu keka:miyale eba kunu.

Godokono Tabono Magumu Iyatawa Tanalodo Wadenomamo Apepeo Tanalo

¹¹ Nanitabola, nale la: me kawo tanalo kiyatulametama: tabo epetapi bilibilinomate nagodolo ba:pola:na, wiyasiya me tetelo modoboa:, mabu la: muloa: gudi keba kunula:ka: eba kunu eda:onamata. ¹² Eiye! La: Godokono tabo nanitabokobi da:mida:wiya, ebe tetene wagilimite tete geyageyanomo a:petiya, la: wiyasiya ebe tabono iyaiya iyatulame iyatawa tanalodo nanitabolo kapepeawenamia:. Ebe mabuma: la: me tetelo nanitabokobi midipi epetapino iyatulamepima: eda:oma: modoboa:, iyo, idawate la: nanitabokobi midi tanalono iyaiya dopo iyatulame tanalo walo na:kiyatulaema:ta la:le gudikapoma:. Ebema: la: a:lia:li gudi keba kunula:ka: ebako epoma: eda:onamata, mabu menokobiate iba:tamo nono kapiya ikalamenaka, iba:tamo nanitabo bae ikalame gabote kitana. ¹³ Numa:la:, ebako a:lia:li guduno iyatawate da:pesoma: eba eda:nalo, ebe modoboa: Godokono tuputupu tabono magumu nanitabolo lawete wade osiyodilo tanalo ega:walo kuba osiyodilo tanalo

kanagilaema; ¹⁴ wiyasiya piyate nanitabokobi midi magumudo apepeote egege gudima: eda:o tanalo iyalo datepiya, ebe epate nanitabo bae naoma: modobola. Iyo, iba:te nanitabo bae nao tanalodo wadewade woki iyalo uwatiya, iba:te wadewade tanalo eba osiyodilolelo ibino ilukuli magumulo wade tanalo ega:walo kuba tanalo wadenomamo kanagilamenakoma:.

6

Nanitabokobi Midi Magumune Gudi Tanalo

¹ Ebema: modobola ale aimano ubi ma kunu kiyatimalema; aimano nanitabokobi midi tanalo magumulo ale wadewade apepeo epono iyatulame tanalo nanitabolo kuwatema; iyo, ale me tetelo nanitabokobi midi tanalono dopo iyatulame tabono iyaiya tanalo kawonomamo walo a:kemalagidilolema:. Nanitabola, la: ebe dopo iyaiya tanalo iyalo iyatawaiyamata, ma kunu piyate ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo Godoko kalakalakobi midima: woko dosiyodilona, iba:te ibino osiyodilole tanalone olobila:ote Godokono osiyodilo tanalo kapiya nanitabokobi na:midima:na:.

² Ega:walo dopo iyatulame tanalo idi ma kunu bitana, piyate ibino nanitabokobi midi tanalo awokalimilo Godogodone elawo laema: dowagelena, iba:te obamo waduba:midaole tanalomo ibino ape ukulaolete epetapiate koto iba:tamo nowatiolelaema:na:. Ega:walo dopo iyatulame tanalo idi ma kunula, a:elaopi bilibilinomate igilamo walo da:kemaimioma:na:, Godote ibino tanalo anagilamelelamete iba:tamo

uwomua: teteno modobo wiya ebo kikalaemene.
³ Ebema: numa:la;, me dopo iyaiya tanalo nale
 la: walo a:kiyatulametama, wiyasiya Godokono
 ubi tanalo atamo keba kunu kitanale, ale eba
 kunu oli iyatulame tanalo epetapi kapimiya
 kuwatemalema:.

⁴ Eiye! Piyate ibino kuba osiyodilole
 tanalone Godotamo olobila:ote, ebene ibino
 nanitabokobi midi tanalone da:na:gudima:na;,
 iba:te nanitabokobi midi tanalamo walo keba
 kunu na:kolobila:oma:na:? Gabo puliyala,
 kitana:, mabu dopamo iba:te Godokono alo
 magumulo eba ilukulinalo, ebegodone demaigiya
 ebe gito ikame tanalo lawete wade golanomoma:
 ebo geliya. Iyo, Godokono Uliyanate iba:tamo
 da:piya, ebe tetene wagilimite ebete ibi ega:walo
 nanitabokobi midipi epetapi ibi bilibilinomo
 magumulo woko eba osiyodilonalo, ⁵ iba:te
 Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalono
 elawo duminakiya ega:walo ebene tabo
 dolowionakiya ebe iyaiya tanalo golanomoma:
 ebo gelanakiya. ⁶ Wiyasiya numa:la;, ebe tetelo
 iba:te ibino nanitabokobi midi tanalone eba
 nigudilo Godokono Gudu ginima:mo gito itiya.
 Eiye! Me tanalodo iba:te ebetamo ilipo awokala
 eba ikamelolo epetapiate ebe gito malogutiya,
 dopamo kubakubapi epetapiate ebe kewa
 olotolowamo tupuguimilo ilipo keba kunu
 kikamiye eba kunu.

⁷ Numa:la;, Godokono wade walubi tanalodo
 ulamate me opamo owonako, ebe mabuma:
 kebe pali damelalo wadewade nao inamabuate
 dapepeoma:na;, ebete ebe damela wadenoma:

kegemene. ⁸ Wiyasiya kebe damelalo nao inam-abuate apepeoa:no kubakuba uwago ega:walo moeagopi inamabu a:ka:tuwa: ebe magumune demaimioma:na:, tete tatalila Godote ebe damela kubanomoma: gelo elamo gito kemadoemene.

⁹ Naimano wade nanitabokobi midipi namutupiala:, nale me elawodopo tabo la:tamo eba kiyawautalo, wiyasiya na iyatawala la:imano igilo mula: tanalo magumudo la: kuba damela keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: Godokono walubi tanalote la:godolo itananako.

¹⁰ Iyo, Godoko ebe epono tanalo tuputupu gabodo danagilamelelamenako ebe dawala, ebema: la: dopamo ebe mabuma: woko eba osiyodilonalo ebeno epo epetapiatamo nilakapo awokalimi tanalodo kebe wadewade tanalo kosiyodilola:wenakima, ebete ebe tanalo gito a:ka:dodolomatilimene. Nanitabola, la: me tetelo atu wade wokonomo ebe kosiyodilonamata,

¹¹ ebema: la: mabuma: naimano ubi kawonomote ma kunu itana, la: bilibilinomate nanitabokobi midi tanalodo uwomu teta:mo atu woko elawonomamo na:kosiyodiloniyala:. Me gabodo la: wade wiya laema: demakopela:wenama, ebe tanalote la:tamo nanitabolo ka:pemene.

¹² Ebema: na ubia:nola la: woko osiyodilo magumulo elawoa:noma: eda:oma:, wiyasiya na ubila piyate ibino nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyatina, la: ebe epo eba ibamilatelenalo, la: la:imano nanitabokobi midi mabuma: temeteme uwate magumulo kodakodalo nelamota:onala:. Iyo, eba kunu Godote kebe wade wiya la:tamo ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, la: ebe wiya

nanitabonomolo ka:nelaemamota.

*Godote Kebe Tanalo Osiyodiloma: Degemene
Ebe Tanalo Nanitabolo Kosiyodilomene*

¹³ Numa:la;, Godote A:ibalayamako kowalubima: ebetamo nanitabolo degiya, ebe tetelo ebena tabo ka:kodakodaima: ebete ebena mailo ka:mite ebo giya, iyo, ebete me opo lumagino mailo ka:mia:no ebena mailonomo ebe ka:miya mabu ebena elawote epo bilibilinomono iyaiya elawo nodoilina. ¹⁴ Ebene A:ibalayamate Godokono tabo ma kunu dolowiya, “Nale a:ma: eba walubinalo a:imano walonepi kawonomamo ka:bilibililaemamo,” ¹⁵ ebe tetene wagilimite ebete ebe wade tanalo uima: nanitabokobi midi magumulo tete geyageyanomolo kalakalago makopelenami. Ebe mabuma: Godokono wade tetenomolo A:ibalayamate ebena wade walubi tanalo nanitabolo umiya.

¹⁶ Iyo, a iyatawala, me opo epono apaminateui magumulo idawate tabo eba gitalo, ebena tabo kodakodaima: kawodawa idino mailo deka:imene, ebe tetelo olowiopiate ebena tabo nanitabokobi midite, ebene ibino apaminateui tanalote gito kolopoligomene. ¹⁷ Ebema: numa:la;, Godote me opo epono osiyodilo tanalo eba malagidilolo, ebete a nanitabokobi midipi walubima: ebena nopo dawokalimiya, ebe tetelo ebete ebena tabo kodakodaima: ebena mailo ka:mite ebo giya. Ebe mabuma: a me tanalo iyatawanomola, Godote ebe nopono wade walubi tanalo atamo nanitabolo kikaema: ebena woki walone iyakobi a:ka:midimene. ¹⁸ Iyo, Godoko a:da: elemasigidawa:, ebema: kebe tetelo

ebete tanalo idi osiyodiloma: tabo nanitabolo degemene, ebete ebenu woki iyakobi midia:no ebe tanalo kosiyodilomene, ega:walo kebe tetelo ebete tabo eba gitalo ebenu mailo deka:imene, ebete ebe tabo atumu akadikanalemene. Ebene Godokono nani tabo ge mabuma: ega:walo ebenu tabo kodakodaima: ebenu mailo ka:mi mabuma:, a piyate aimano igilo mula: tanalo laema: kuba osiyodilole magumune ebetamo dalautiyama:, ale ebenu tabo nanitabokobi eba midinalo elawo ebo lawenakoma:, ale aimano nanitabo igilo laema: olowiolo kemakopelenama:.

¹⁹ Ebema: aimano olowiolo makopele tanalote peno aga keba kunula:ka: eba kunu eba eda:nalo aimano tepo magumuno woki na:kodakodailamena, ale aimano igilo mula: baine gito wadauikapoma:. Ebene Godokono Unu Duliyomololo da:ena, aimano agate ebe Amamateno Iya Motono Talenanomo Bailo eba itanalo, ebenu alete Talena Bainomono kaliku ubilido petote a kodakodalo ebo matuoamoena, ebema: kalakala kawonomola, ebe agano ale kodakodanomola, a:ketegalemene.

²⁰ Iyo, dopamo Ya:sute a mabuma: Amamate Motono Talena Bainomamo a:nopegiya, ebete Godotamo kalimagono ikameo tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalo ka:negeboleaema:, ebema: nanitabola, ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: ediya uwomua: uwomua: tetelo ebe woko gobebobolo kokolinama:, Mekisadekate dopamo Godokono wokodawama: keba kunu keda:namile eba kunu.

7

*Godotamo Kalimagono Inamabu Ikameodawa
Mekisadekakono Tanalo*

¹⁻² A:ibalayamako tetelo me dubu Mekisadekate ebe Yelusalema kawo duliyomolono Kawo Elawodubuma: deda:nami ebe dubula, ega:walo ebe Ununomo Godotamo kalimagono ikameodawa idila. Nanitabola, me kawodawano dopo mailono magumu ebe 'Tuputupu Okoli Kawo Elawodubula,' ega:walo ebena magumu mailo idi ebe 'Milo Ikame Kawo Elawodubula' mabu ebena Yelusalema duliomolono mailo magumu ebe 'Milo Ikame Kawo Duliomolola.'

Ebene tete idilo A:ibalayamate netewanetewa kawokawo elawodubago gowelaote wato kikopu delawiya, ebe tetelo ebete gowelao baine walo eba ka:pitalo, Mekisadekate eba:go palugote Godoko ebo paniya ebete A:ibalayamako wadenomamo kowalubinakoma:. Ebene A:ibalayamate ebena dubago gowela tanalamo duwatiya, ebete ebe inamabu bilibilinomo anagilamolete epetapi teni apuapu magumune idi kapiya lawenaki, idi kapiya lawenaki, Mekisadekatamo ebo ikameiya.

³ Numa:la:, Godokono Bukalo tabo idi kitana: me kawodawano tanaloma: a kiyatuaema:, ebema: a iyatawa: ebena ewonino tanalo ega:walo ebena menokola nabiwila ibino mailo, iyo, ebena awokala tete ega:walo a:e tete atumu atamo kawokalilamena:. Eba kunu ebe Godokono Gudu keba kunula:ka: eba kunula, mabu uwomua: uwomua: tetelo ebete Godotamo kalimagono ikameodawama: beda:namene.

⁴ Ebema: numa:la:, me dubu Mekisadekako ebe beda: kawodawanomola:ka:! A Yu epo bilibilinomono ewono nabiwi A:ibalayamate ebe tanalo eba iyatawalo, ebete Mekisadekako kowalogoma: gowela tanalamo duwatiya ebe inamabu bilibilinomo anagilamolete epetapi teni apuapu magumune idi kapiya lawenaki, idi kapiya lawenaki, ebetamo kalakalago eba kunu ikameiya. ⁵ Ega:walo me tanalo idila. A Yu epo bilibilinomate A:ibalayamagodone pawokalaiyama:, wiyasiya a magumulo Libai gu dubate a:ka:tuwa: Godotamo kalimagono ikameopima: eda:ona. Ebema: ibi kowalubilima: a Yu epo epetapiate aimano woko wiya mani ega:walo inamabu anagilamolete teni apuapu magumune idi kapiya belaema:, idi kapiya belaema:, iba:tamo gito ikalamolenakoma:, mabu Godokono Totomu Tabote ebe tanalo kosiyodiloma: a niyatuaмена.

⁶ Ebema: numa:la:, Mekisadekako Libai gudawama: keda:namia:, wiyasiya Libai gu epono ewono A:ibalayamate ebene inamabu bilibilinomo anagilamolete Mekisadekako kowalogoma: ebene apu ebetamo gito ikameiya, ebene ebe tetelo Mekisadekate Godoko aniya ebete A:ibalayamako kowalubinakoma:. Iyo, me dubu A:ibalayamako ebe Godote dopamo ebe kowalubima: potamo nanitabolo degiya ebe kawo dubula, ⁷ wiyasiya Mekisadekate A:ibalayamakono tanaloma: Godoko daniya, a me tanalone niyatawaonama: me dubu idino elawote A:ibalayamakono elawo nanitabonomolo nodolina. ⁸ Nanitabola, Libai gu epate Godotamo kalimagono inamabu

ikameopima: eda:ona, ebema: a Yu epo epetapiate aimano woko wiya mani ega:walo inamabu anagilamolete ibino apuapu iba:tamo gito bikalamolenakoma:. Wiyasiya numa:la:, Godokono umi magumulo ebe Libai gu wokopiate kawokawopima: nanitabolo keda:ona: mabu ibi bilibilinomate ka:elaoma:na:, ebenu Bukate wiyasiya Mekisadekakono tanalo ma kunu awokalimina, ebete kawo dawanomoma: eba eda:nalo ebenu igilo tanalote kolopoligona:. Iyo, A:ibalayamate me tanalo eba iyatawalo Mekisadekako kowalogoma: ebenu inamabu epetapi ebetamo gito ikameiya. ⁹ Ebema: diyala, lumagite ebe tanalo eba malagidilolo ma kunu da:begemene, Libai gupiate ibino ewono nabiwi A:ibalayamado Mekisadekako atumu a:kowalogiya. Iyo, nanitabola, A:ibalayamate ebenu inamabu bilibilinomo anagilamole tetelo Mekisadekakono apuapu ebetamo dikameiya, ebe atu tetelo Libai gu epate ibino ewoniagodone inamabu atumu a:kikameiya. ¹⁰ Ebema: numa:la:, Libaiko me opamo awokala:no, dopamo ebete ebenu ewonino ape magumulo eba okolinalo, ebe tetelo A:ibalayamate Mekisadekago dalugiya, Libaite ebe kawodawa ebenu ewono nabiwa:go kapimiya ebo walugiya.

Ya:sute Mekisadekako Keba Kunula:ka: Eba Kunu Eda:na

¹¹ Ega:walo me tanalo idila. Godote ebenu Yu epo magumulo Libai gu dubu ebetamo kalimagono inamabu ikameoma: ibi kapiya duwatiya, ebe atu tetelo ebete Yu epatamo ebenu totomu tabo epetapi

bilibilinomo ikalamiya iba:te wadenomamo kilukulinama:. Ebema: Libai gu wokopino kalimagono inamabu ikameo magumudo epate wadewadepinomoma: neda:iyataleka:, Godote ebenu iyanomo kalimagono inamabu ikameodawa idi akadipatiyana:. Wiyasiya Godokono ubilo idawate nanitabolo emaiyiya, ebe dawa ebe A:lonigodone* da:pemaimiya ebe Libai gu wokopi keba kunula:ka: eba kunua:, ao, ebe iyanomo wokodawama: eda:na, Mekisadekate dopamo keba kunu keda:namile eba kunu. ¹² Ebema: kebe tetelo Godote ebetamo kalimagono inamabu ikameoma: tagala wokopino gobebobolo oli wokodawa dadipatemene, ebe atu tetelo ebete tagala Totomu Tabono iyaiya tanalo iyabaiamo alomote oli Totomu Tabo ebenu epatamo kikalaemene. ¹³⁻¹⁴ Numa:la:, nale aimano Kawodawa Ya:sukono tanaloma: kiyawautamo, ebe Godote dadipatiya ebe oli wokodawala. Wiyasiya epo bilibilinomo iyatawala, me dubu Ya:suko Libai gudawa:, ebete Yuda gu magumune awokaliya, ega:walo ibi me tanalo idi atumu iyatawala, Godotamo kalimagono inamabu ikameoma: idawate Yuda gu magumune dopamo kemaigiya:, mabu

* **7:11:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niy- atawa, Libai gu epate Godotamo kalimagono ikameopima: eba eda:onalalo, ebete ibi bilibilinomo magumulo poko kelawiyale ibino Unu Watodawanomoma: keda:nama:, A:loniko ebe dopodawala. Ebema: A:lonikonono walogabo apune ebenu gudi magumulo idite ebenu nabiwino woko gobebobo lawiya, ebene ebe dawate da:iya ebenu gudi magumulo idite atu gobebobo kelawete, ebene ebe tanalote Ya:suko teta:mo ebo pemaigiya.

Mosesete Godokono Totomu Tabo ebena Bukamo eba akulolelo, ebete Yuda gu epo kanaliya: ebako woko kosiyodiloma:

¹⁵ Ebema: numa:la:, nale da:kiyawautamo me tabono magumu ma kunu awokala, Godokono iyanomo kalimagono inamabu ikameodawa idi emaigiya, ebe dawate Mekisadekate dopamo kebako dawama: keda:namile ebako dawama: keda:na. ¹⁶ Iyo, Mosesete a dopamo da:totomuatiya Godotamo kalimagono ikameopiate Libai gu kapiya magumune kemaimioma:, ebe totomu tanalodo Godokono oli wokodawate ebena gobebobo kelawiya:. Ebete wiyasiya Godotamo kalimagono ikameodawano gobebobo lawiya, mabu ebete kebe igilago uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene ebe igilote elawo ebetamo ikamiya. ¹⁷ Ebema: nanitabola, Godote ebena oli wokodawano tanaloma: ebena Bukalo tabo ma kunu iyatiya,

“Uwomua: uwomua: tetelo
 a:ma: natamo kalimagono inamabu
 ikanamonedawama: beda:nama:ta,
 Mekisadekate dopamo naimano wokodawama:
 keba kunu keda:namile eba kunu.”

¹⁸⁻¹⁹ Numa:la:, Godote dopamo kebe iyaiya Totomu Tabo Mosesedo a Yu epatamo dikaeamiya, ebe Totomuati ka:modobonamia: epo Godokono tuputupupinomoma: ka:midilinama:. Ebe mabuma: ebetamo kalimagono inamabu ikameopino tanaloma: da:pola:namiya, ebete ebe tagala Totomu iyabaiamo eba alomolo aimano kuba osiyodilole tanalo kegeboleaema: gabo

idi ma kunu osiyodiliya, a wade wiyanomo ebegodone kawonomamo laema: olowiolo demakopelenama:, ale ebe wokino tanalodo ebenu ololo apuamo kalakalago pelamenakoma:.

²⁰ Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo Libai gu dubate Godotamo kalimagono inamabu ikameopima: eda:ote woko wagilimia:no, idite ibino tanaloma: Godokono mailo keka:miya: iba:te ebe woko ebenu elawamo kosiyodilonama:.

²¹ Wiyasiya Ya:sute ebetamo kalimagono ikameodawama: dediya, ebe tetelo Godote ebenu mailonomo eba ka:milo ebetamo nanitabonomolo ma kunu giya,

“Na Kawodawa Godote a:imano wokoma:
 naimano woki iyakobi a:ka:midimo,
 mabu nale naimano mailamo
 me nani tabonomo egemo,
 ‘Uwomua: uwomua: tetelo
 a:ma: natamo kalimagono inamabu
 ikanamonedawama: beda:nama:ta.’ ”

²² Ebema: numa:la:, Godote epono kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: kebe nopo dopamo diyatiya, ebe nopo elawote da:pesodopoma: eda:nami. Wiyasiya ebete me tetelo oli nopo da:kiyatiya, ebe nopote ebenu elawo mailamo demaigiya ebe mabuma: ebe elawote kawonomoma: eda:na, iyo, a nanitabokobi midipi me tanalone niyatawaonama: Ya:sute a mabuma: woko wadenomamo nosiyodilona.

²³ Ega:walo me tanalo idila. Dopamo Godotamo kalimagono inamabu dikameonakiya ebe

dubate bilibilinomoma: eda:onamiya, mabu ibi magumulo epetapi da:elaonakiya oli apepeo dubu epetapiate a:elaopino woko gobebobo gito kuwatenakiya. ²⁴ Wiyasiya Ya:sukono tanalo iyanomola mabu ebete uwomua: uwomua: tetelo eba okolinalo, ebene kalimagono ikameo wokote Godotamo a:kolopoligonamene, iyo, lumagi idite ebene gobebobo a:kelawenamene. ²⁵ Me mabuma: piyate ebe magumudo Godotamo da:pelamenaka, ebe epono igilo ka:mula:lelaema: Ya:sukono elawote modobonomoma: eda:na, mabu ebete uwomua: uwomua: tetelo eba okolinalo ibi mabuma: Godoko ba:toweomenakomene.

²⁶ Ebema: kalakala kawonomola, me tetelo Ya:sute Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:na, iyo, ebe a:ka:tuwa: aimano modoboa: tanalo bilibilinomo magumulo a wadenomamo owalubinako. Nanitabola, ebete Godoko kalakalakobi midima: tuputupunomoma: eba eda:nalo, kuba osiyodilo tanalo idi ebegodolo kitana:, puliyanomola. Ebe mabuma: piyate me opolo kuba tanalo dosiyodilolenaka, Godote Ya:suko ibi bilibilinomo magumune iyabaiamo watiamidate ebe unamo ebo adipatiya ebete Unu Duliyoumololo kokolinama:. ²⁷ Ebema: numa:la:, Ya:sute Godotamo kalimagono inamabu ikameopino ununomo watowatopi epetapi keba kunula:ka: eba kunua:. Iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: kalimagono inamabu Godotamo dopamo ikameote, ebene iba:te kalimagono inamabu epetapi epo mabuma: walo a:kikameonaka, wiyasiya Ya:sukono tanalo

iyanomola. Ebegodolo kapiya kuba idite itana:no, ebe a:ka:tuwa: ebenu ape kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo kapiya tetenomolo ebo ikamiya, ebema: nanitabola, ebenu kalimate uwomua: uwomua: tetelo modobo woko bosiyodilonamene. ²⁸ Ebema: ale me kawo tanalo wadenomamo uima:, Godote atamo Mosesedo dikaeamiya ebe iyaiya Totomu Tabodo tete geyageyanomolo tuputupua: dubu epetapiate Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopima: eda:onamiya. Wiyasiya walone tetelo ebete ebe Totomu Tabo iyabaiamo eba alomolo ebenu elawo mailamo nanitabonomolo ebo giya, ebenu Gudu kapiyate ebetamo kalimagono ikameo woko gobebobolo kokolinama:. Nanitabola, ebe Gudute ebe woko osiyodilo tanalo wadenomamo iyalo iyatawate, uwomua: uwomua: tetelo eba kunu bosiyodilonamene.

8

Ya:sute A Mabuma: Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Deda:na

¹ Ebema: nale kebe tabo ka:kiyawautamo, me ebe tabono kawo magumunomola, a nanitabokobi midipi mabuma: ebako wade wokodawanomote bokolina. Iyo, a mabuma: Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: deda:na, ebe dawate Unu Duliyomolono Kawo Elawodawanomo Godokono tumudi apulo bokolina. ² Numa:la:, a Yu epono ewoni tetelo iba:te Godoko amamatema: sipi-goeogoeono tama awokowiamida moto idi

ebo adipatiya, ebema: ibi mabuma: Godotamo kalimagono inamabu ikameopiate woko ebolo osiyodilonamiya. Wiyasiya a mabuma: kalimagono ikameo woko dosiyodilona, ebe dawate me opo epate detiya ebako motolo kosiyodilona; ao, ebena woko osiyodilo bai ebe aimano Kawodawate Unu Duliyomololo detiya, ebe nanitabo Amamateno Motono Talena Bainomola.

³ Nanitabola, me opolo Godotamo woko dopamo dosiyodilonamiya, Godote ebe kalimagono inamabu ikameopino ununomo watowatopi ibino woko gobebobamo alomonaki, iba:te epo mabuma: iyaiya dabiolo inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi ebetamo gito kikameonakoma:. Ebe mabuma: kalimagono ikameo woko a mabuma: dosiyodilona, modobola ebe Kawodawate wade tanalo idi atumu Godotamo na:kikameomene.

⁴ Wiyasiya numa:la:, a mabuma: Unu Duliyomololo woko dosiyodilona, ebe dawate Unu Duliyomolamo odoloa:no me opolo nokolinataleka: ebete Godotamo kalimagono ikameodawama: a:keda:na:, mabu me opolo wokopi epetapiate eba ilukulinalo tete epetapi bilibilinomolo Godotamo nilakapo inamabu gito ikameonaka, Mosesete a Yu epono ewoni keba kunu ka:totomulateliyale eba kunu.

⁵ Ebema: piyate me opolo woko dosiyodilona, ebe dubuno woko ebe aimano Kawodawate Unu Duliyomololo dosiyodilona ebe nanitabo wokono uli keba kunula:ka: eba kunula. Eba kunu Mosesete Godoko amamateno sipi-goeogoeo

tama awokowiamida moto dadipatiya, ebe motote Godokono Unu Duliyomololo da:ena ebe nanitabo motono ulima: atumu keda:na. Iyo, ebe mabuma: Mosesete ebe moto bulu opolo ete wagilimia:no, dopamo Godote ebe ma kunu aniya, “Nale naimano nanitabo motono uli a:ma: Sainai Ununomo Damelalo keba kunu kiyatumitima, modobola a:ma:le na amamanateneno moto eba etelo motono iyaiya tanalo eba kunu nosiyodiloliye.”

⁶ Nanitabola, Ya:sute me opo epo ega:walo Godoko ibi tetenomolo eba utinalo, kebe oli nopo kiyatiyale ebe nopono elawote tagala nopono elawo nodolina, iyo, Godote ebene oli nopodo kebe iyaiya walubi tanalo nanitabokobi midipiatamo ikalaema: nanitabolo degiya ebe tanalo wadewadenonomola, wiyasiya tagala nopono walubi tanalote nanitabolo kitanamia: Ebema: numa:la:, eba kunu Godote ebene oli nopodo kebe kalimagono ikameo woko Ya:sutamo dikamiya, ebe wokono elawote atumu tagala nopono wokopino elawo na:kodoilina. ⁷ Iyo, nanitabola, epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: tagala nopono elawote modobolo nitaniyataleka:, Godote walone tetelo nopo idi a:kiyatiyana:. ⁸ Wiyasiya ebete ebene epono kuba osiyodilole tanalo eba ulamelo, ebene tagala nopono tanalo ibi walubilima: modoboa:noma: gelo tabo ma kunu kiyawaiya,

“Na Kawodawate gemo,
naimano Isalaela epo ega:walo Yuda epo
mabuma:

tete tatalila na oli nopo kiyatimamo.

⁹ Iyo, na ibino ewoni Isipiti opone wagailite
 ibi wadenomamo demagataliyamo,
 ebe tetelo nale kebe nopo iba:tamo diyatiyamo,
 ebe nopo no tabamo iba:te nanitabolo
 ka:tudila:iya:,
 ebema: nale ibi gito miyapapaliyamo,
 ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo iyaiya kowap-
 ata:lamenama:.

Wiyasiya na me tetelo oli nopo diyatimo,
 me nopo no elawote iyanomoma: keda:mene.

¹⁰ Iyo, na Kawodawate gemo, tete netatali,
 na oli nopo naimano Isalaela epatamo
 ma kunu kiyatimamo,
 nale naimano iyaiya totomu taboma:
 ibi gito akanalemo,
 ao, na wiyasiya ebe totomu tabo ibino woki
 mabuamo
 ega:walo ibino tepo magumunomamo kaku-
 lolelaemamo.

Ebema: me osiyodilo tanalodo
 iba:te na kapiya ibino Godoma: eba
 ka:na:minalo,

nale atumu ibi naimano nani epoma:
 ebo keka:la:imamo.

¹¹ Ebe tetelo ibi magumulo
 idite ebena tamedawa ma kunu akanamene,
 ‘Modobola a:ma: Godoko a:imano Kawodawama:
 na:midiye.’

Ao, idawate mako tabo ebena namutu-
 dawata a:ka:kiyawaomene,
 mabu ibi magumulo kawokawopi ega:walo
 egegepi atumu,

ibi bilibilinomate tepo magumuno woki
wadekobi iyalo a:midiliya,
iba:te na ibino Kawodawama: nanitabolo
ka:midininama:!

¹² Ebema: me tanalo nanitabola,
ebe tetelo nale ibino kuba osiyodilole tanalo
egebolelamete
nale walo a:kemalagidilolelaemo.”

¹³ Ebema: modobola la: me tanalo wade-
nomamo nemalagidilala:. Godote oli nopono
tanaloma: tabo eba kunu da:kiyawaiya, ebe tetelo
ebete dopamo diyatiya ebe nopo tagaladopoma:
giya, ebema: nanitabola, me opolo kebe inam-
abuata tagaladopoma: deda:onaka, tete tatalila
ebe inamabuno wade tanalote olopoligonomo
olopoligote gito kalatidioma:na:.

9

Tagala Nopono Tanalamo Godoko Amamate Tanalo

¹ Numa:la:, Godote dopamo kebe nopo
kiyatiyale, ebe tagala nopono pukalate
na:pola:namiya, epate ebe amamate moto etete
ebe ebolo keba kunu nakamamatenakoma:na:.

² Ebene epate ebe pukalamo ka:tudila:onama:
Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama
awokowiamida moto ebo adipatiya, ebe moto
gulo netewa tetete na:pola:nami. Ebene
Godoko amamate: wokopiate motono
dopo apulo ditanami ebe kaliku ubilido me
motono dopo teta:mo ebo nopila:onakiya.
Ebe dopo teteno mailo ebe Talena Baila, ebe

magumulo alo kapiyate eba itanalo patapatate atumu na:kitanami, ebene ebe patapata unulo wokopiate talena bae Godotamo dikameonakiya ebe baete ebolo na:pola:nanakiya.

³ Ebene moto gunomolo tete idite na:kitanami, ebe teteno mailo ebe Talena Bainomola, ega:walo ebe talena baino dopo apulo kaliku ubili idite na:kitanami, ebe talena bailo talena inamabunomate waminale magumulo wadenomamo ka:pola:nama:. ⁴ Ebema: ebe Talena Bainomolo me netewa inamabuete na:pola:nami, Godoko watidilono golodo patapata ega:walo ebete dopamo diyatiya ebe nopono golodo Talena Bokose. Ebene golodo patapatano tanalo ma kunula, elate ebe patapata unulo eba waelo modobodawanomote Godoko watidilono wade nibo tuwae inamabu elamo ebo aminaolenaki. Ega:walo Godokono Talena Bokoseno tanalo ma kunula, ebe Bokose magumulo ebete kebe anoano inamabuamo aimano ewoniatamo ebene elawo dawokalimiya, me ebe netewa-kapiya inamabuete na:ka:pola:nami — ma:na mailagone bae golodo kalili, ega:walo A:lonikono tanaloma: ebene gaubune wuiate a:ka:tuwa: da:pemaimiya ebe gaubu, ega:walo Godote kebe nokola unamo ebene kawokawo Totomu Tabo dakuloliya ebe

netewa nokolala.* ⁵ Ebene Godokono Talena Bokose unulo kelamota:nama:, wokopiate netewa iya olonomo nopopi golodo inamabuamo osiyodilolete ebamo gito alomiya. Ebe nopopi ebe tamuagopila, ebene ibino tamu tupuguilamelo eba lamota:nalo iba:te ebe Talena Bokose ebo mula:namiya. Nanitabola, ebe Bokose ununo tete ebe talenanomola, mabu Godote ebolo eba okolinalo epono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo ebo egebolelamenaki.

Wiyasiya naimano tabo olowiopiala:, la: niyaniyata. Nale me sipi-goeogeo tama awokowiamida motono tanalo epetapi bilibilinomoma: la: kiyatulametama: me tete wadenoma: kegea:.

⁶ Numa:la:, nale motono kapiyakapiya inamabuma: la: diyatulametama, ebe inamabu ebe wokopiate Godokono tabamo tudila:ote ebe amamatema: dalomiya ebe inamabula. Ebema: Godotamo kalimagono inamabu ikameopino tanalo ma kunula, iba:te egela bilibilinomolo me motono dopo tete magumamo opila:onakiya ibino iyaiya woko Godotamo kosiyodilolenama:.

⁷ Wiyasiya wokopi magumulo ibino Unu Watodawanomo kapiyate modobola moto gunomolo ditanami ebe Talena Bainomo magumamo ka:nopegama:, iyo, ulama

* **9:4:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene me tanalono iyaiya oi wadenomamo kiyatawaema:, modobola a:ma:le ma:na mailagono baeno tanaloma: Maimi 16.1-36 numiya, ega:walo a:ma:le A:lonikono gaubuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 17.1-11 numiya, ega:walo Godote netewa nokola unamo ebene kawokawo Totomu Tabo dakuloliya ebe tanaloma: a:ma:le Maimi 34.1-28 na:kumiya.

bilibilinomo magumulo kapiya tete idinomolo ebe a:ka:tuwa: wade gautu-goeonomono kalimago ebamo tonaki. Ebene ebe ega:walo ebeno epo bilibilinomo, iba:te iyatawaoa:noma: eba eda:olo ebe ulama kawonomolo kebe iyaiya kuba dosiyodilolenakiya, Godote ebe kuba bilibilinomo kegebolelaema: wokodawate kalima ebetamo ebo nikameonaki. ⁸Ebema: ebe dawano woko osiyodilo tanalodo Godokono Uliyanate a me tanalo niyatuaмена, dopamo Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamida motote da:enami, ebe tete geyageyanomolo epate Godokono Talena Bainomamo nopila:oma: gabote a:iyamidalo kitanamia:.

⁹ Ebema: numa:la:, tagala nopono Godoko amamateno iyaiya tanalo ebe ulima: eda:ona, iyo, tagala nopono tanalote me teteno oli nopono magumu atamo nakawokalimina. Ebe mabuma: a me tanalo iyatawala, dopamo tetelo epate Godoko amamatema: ebetamo iyaiya dabirole inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi dikameonakiya iba:te ebe tanalodo ka:modobonamia: ibino tepo magumuno woki tuputupunomoma: ka:midilima:. ¹⁰ Iyo, nanitabola, a Yu epagodolo dopamo da:pola:namiya ebe Godoko amamateno pukalate nao inamabuno tanalo, ega:walo obo nio tanalo, ega:walo ape ukulale tanalo, ebe iyaiya unu tamano tanaloma: epo iyatulamenakiya. Wiyasiya numa:la:, tagala nopono pukalate tepo magumuno woki tuputupuilaema: epo kiyatulamiya:, ebema: Godote ubi ebo iyatiya ebe pukalate ebeno oli

nopo iyati teta:mo pola:nate ebo kolopoligoma:.

Kelisokono Kalimate A Mabuma: Woko Mod-obonomolo Dosiyodilona

¹¹ Ebema: kalakala kawonomola, mabu Kelisote Godokono oli nopo iyati tanalodo piya, ebene ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eba eda:nalo, Godokono wadewade walubi tanalate ebegodone atamo pemaimionaka. Iyo, ebete a mabuma: kebe oli motolo woko dosiyodilona, ebe motote me opolo a:ena:no ebe Unu Duliyomololo da:ena ebe Godoko Amamateno Motola, ebema: ebe motono wade tanalote aimano ewoniate dopamo detiya ebe motono wade tanalo nanitabolo nodolina.

¹² Ebene Kelisote kapiya tetenomolo ebe motono kaliku ubilido Talena Bainomamo da:nopegiya, ebete a mabuma: gautu-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeono kalima Godotamo ka:nikameiya:. Ao, ebete ebe tetelo ebene kalimanomo nikamiya ebete aimano igilo uwomua: uwomua: tetelo ka:mula:leamenama:.

¹³ Nanitabola, dopamo tetelo piyate Godokono motolo woko dosiyodilonamiya, iba:te gautu-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeono kalima Godotamo eba ikameolo kalima epetapi ebe amamatepi unamo ebo anamogamidaolenakiya, ega:walo iba:te atumu kebe kau-goeogoeo egege Godotamo ikameoma: elamo demadolamenakiya, ebe kau-goeogoeono wibu obago kapiyailamete epo unamo walo gito kanamogamidaolenakiya. Iyo, me gabodo wokopiate epono unu tamano iyaiya modoboa: tanalo iba:godone iyabaiamo

ebo wagaililamenakiya, Godote iba:tamo talena iyatilamea:no ebe amamatema: ka:pelaema:
¹⁴ Ebema: numa:la:, ibino osiyodilole tanalate unu tamano iyaiya tanalo kapiya wadekobi midilinakiya, wiyasiya Ya:sute ebena kalimamo dosiyodiliya ebe tanalono elawo beda: kawonomola:ka:! Iyo, ebena kalimate aimano tepo magumuno iyaiya modoboa: tanalo ka:tuputupuilaemene, ebema: ale woki walo a:kiyatima: aimano iyaiya osiyodilole tanalodo aimano unu tama kapiya ka:modoboilaema:. Nanitabola, unu tama wadekobi midi tanalodo lumagite nanitabo igilo a:kelaemene, iyo, ebete Godoko amamatema: nanitabo gabo a:kuimene.

¹⁵ Ebema: kawo tanalo ebe ma kunula, Kelisote Godokono oli nopote atamo pemaigama: gabo osiyodiliya, mabu ebete ebena ubi ma kunu iyatiya, Godote kebe epo ebena epoma: eda:onama: deka:la:mioliya, iba:te ibino uwomua: teteno wade wiya ebegodone kuwatema:, ebete dopamo nani tabonomo keba kunu kegiyale eba kunu. Iyo, Kelisoko ubila piyate tagala nopono tetelo kuba tanalo dosiyodilolenakiya, ebete ebe epo ebena kalimamo wiyakobi midilite kuba osiyodilole tanalono elawo magumune kowagailimene.

¹⁶ Ega:walo me tanalo idila. Me opolo epetapino osiyodilo tanalo ma kunula, inamabu bilibila:go dubute a:ea:no dopamo ebete ebena gudino tanaloma: nopo kiyatimene, iba:te ebena a:e tetelo ebena inamabu bilibili keba kunu na:kuwatema:na:. Ebema: ebena a:e tetete ebetamo nanitabolo da:pemene, ebena

guda:te ebe nopo iyati tanalodo nabiwigodone wadewade tanalo ebo kuwatema:na. ¹⁷ Wiyasiya nanitabola, ebe inamabu bilibila:godawate a:ea:no, ebete diyatiya ebe nopodo gudu idite inamabu kapiya idi gito a:kelaemene, iyo, ebete igilolo eba okolitalo ebe nopono elawote a:kitanamene wiyasiya ebe dubuno a:e tanalo kapiyado kodakodama: keda:mene.

¹⁸ Ebema: Godote atumu eba kunu kosiyodiliya, ebene epatamo dopo nopo diyatiya ebene wokodawa Mosesete dabi inamabu idi danakapumiya, ebe tetenomolo ebe nopono elawote ebe inamabuno a:e tanalodo ebo wagilimiya. ¹⁹ Iyo, ebe tetelo Mosesete Godokono ubi tanalamo tuduwatate, dopamo ebene Totomu Tabono iyaiya tanalo bilibilinomo epo ebo analiya. Ebene ebe tanalo dolopoligiya, ebete kau-goeogoeo epetapi anakapulamete ibino kalima obago kapiyailamete, Godokono Totomu Tabo Buka unamo ega:walo epo unamo gito anamogamidaoliya, ebe tanalo ebete oli katomo idino paago ega:walo sipi-goeo tamano kalimakalima ipago osiyodiliya, Godote ebe keba kunu ka:totomutiyale eba kunu. ²⁰ Ebene Mosesete ebe tanalo eba osiyodilolo epo ma kunu analiya, “Godote ebene nopo la:tamo diyati, me kalimate ebe nopo kodakodaimi, ebema: la:le ebe nopono tabono tanalo bilibilinomamo na:tudila:onakiyala.”

²¹ Ebe tetelo ebete kalima epetapi Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamida moto guamo eba anamogamidaolelo, kebe talena inamabu ebolo da:pola:namiya ebe

inamabu bilibilinomo unamo ebete atumu ebo kanamogamidaoliya. ²² Ebema: numa:la:, Godote dopamo kebe Totomu Tabo epatamo dikalamiya, ebe Totomu Tabote a niyatuamena, kalima anamogamidaole tanalo kapiyado me opono inamabu magumulo epetapi bilibilinomate talenama: keda:oma:na:, ega:walo dabi inamabu idino kalimate ka:ka:liyaoa:no Godote epono kuba osiyodilole tanalo a:kegebolelaemene.

²³ Ebema: nanitabola, Godoko amamateno motolo dopamo da:pola:namiya ebe inamabu ebe Unu Duliyyomololo da:pola:na ebe nanitabo amamate inamabuno uli keba kunula:ka: eba kunula. Iyo, me opo inamabuno tanaloma: ibino talenate dabirole inamabuno kalimano tanalodo keba kunu kawokalaiye, eba kunu Unu Duliyyomololo da:pola:na ebe inamabuno talenate atumu kalimano tanalodo kawokalaoma:na:. Wiyasiya kapiya tanalote iyama: eda:na, Unu Duliyyomolono talenate kawokalama: me opono dabirole inamabuno kalimate ka:modobona:, iyo, Unu Duliyyomolono inamabuate Unu Duliyyomolono wade kalimanomo kapiyado talenama: keda:oma:na:. ²⁴ Ebe mabuma: me opolo da:enami Kelisote ebe Godoko amamateno motono Talena Baiamo ka:nopegiya:, ao, ebete iyatawiya me opolo da:ena ebe moto ebe Unu Duliyyomolono nanitabo amamate motono ulima: eda:na. Ebema: kalakala kawonomola, ebete a mabuma: Unu Duliyyomolamo a:nopegiya, iyo, me tetelo ebete Godokono ololo apulo uwomua: uwomua: tetelo ebolo bokolinamene.

²⁵ Ega:walo me tanalo idila, Kelisote Unu Duliyyomololo eba okolinalo ebete ebeno

kalima Godotamo iyaiya tete epetapilo walo a:kikamenakomene. Iyo, kebe epate me opolo kalimagono ikameo woko dosiyodilonakiya ebe wokopi keba kunula:ka: ebe eba kunua:, mabu dopamo ebe wokopi magumulo ibino Watodawate a:ka:tuwa: ulama bilibilinomolo kapiya tetenomolo Talena Bainomamo eba nopegalo dabirole inamabuno kalima Godotamo ebo nikameonaki. ²⁶ Ebema: nanitabola, Kelisote eba kunu me opo woko dubuma: nediyataleka:, ebete me opo osiyodilo mabune wagilimite me teta:mo pemaiga tete epetapi bilibilinomolo a:e temeteme magumudo ebenu kalima Godotamo bikameonanakona:. Wiyasiya ebenu tanalo eba kunua:. Ao, me opono uwomu tete tatalima: eba eda:nalo, ebete kapiya tetenomolo pemaigate ebe a:ka:tuwa: ebenu ape kalimagono nilakapo inamabuma: ebo midiya, ebete ebenu a:e temeteme magumudo a bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo nanitabolo kowataaema:.

²⁷ Nanitabola, me opo epo bilibilinomono tanalo ma kunula, lumagi idite kapiya tetenomolo a:ete, Godote modobo wiya ebetamo kikaema: ebenu iyaiya osiyodilole tanalo ebo kanagilamelemene. ²⁸ Ebema: numa:la:, Kelisoko ebe atumu, kapiya tetenomolo ebe a:ka:tuwa: ebenu ape kalimagono nilakapo inamabuma: da:midiya, epo epetapi bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo alomonomo ebo alomolamiya. Ebe mabuma: ebete walo da:ka:pemene, ebe tetelo ebete epetapino kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: walo

a:ka:pa:emene, ao, ebe tetelo piyate ebeno pe tanaloma: olowiolo demakopelena, ebete ebe epono igilo nanitabolo mula:lalamete uwomua: uwomua: tetelo iba:go bokolinamene.

10

Kelisokono Kalimata Aimano Kuba Osiyodilole Mabuma: Kapiya Tetenomolo Deka:ka:liya

¹ Numa:la:, Godote a Yu epono ewoniatamo dikalamiya ebe Totomu Tabono tanalate kebe iyaiya tanalo kawokalilamiyale, ebe tanalo ebe Unu Duliyomololo da:pola:na ebe wadewade tanalono uli keba kunula:ka: eba kunula, iyo, walone tetelo ale ebe nanitabo igilono iyaiya tanalo Godogodone ka:nuwatemalema: Ebema: nanitabola, dopamo tetelo wokopiate ulama epetapi bilibilinomolo kalimagono inamabu Godotamo walo ikameonakiya, walo ikameonakiya, eba kunu wagenamiya, wiyasiya ebe kalimagono ikameo tanalate ka:modobonamia: Godoko amamatema: da:pelamenakiya ebe epono tepo magumuno woki ka:tuputupuilaema:.

² Iyo, dopamo tetelo ibino Godotamo kalimagono ikameo tanalate ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo nanitabolo negebolelamiyataleka:, iba:te ibino tepo magumulo kuba itana: tanalo eba iyatawanalo tete idilo kalimagono inamabu ebetamo walo a:kikameiyana:.

³ Wiyasiya ibino osiyodilo tanalo eba kunua:. Ulama epetapi bilibilinomate eba petolamelolo, iba:te Godotamo kalimagono inamabu ikameo tanalodo ibino tepo magumulo ebo iyatawaonakiya, ibi kuba

osiyodilolepila, ⁴ mabu me tanalo nanitabola, kau-goeogoeo ega:walo gautu-goeogoeono kalimate ka:modobona: epono kuba osiyodilole tanalo egebolelamete ibino tepo magumune iyabaiamo nanitabonomolo kowatalaema:.

⁵ Me mabuma: Kelisote me opamo pea:no wiyasiya ebeno pe tete tatalima: eba eda:lo, ebete Godotamo ma kunu giya,

“Inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi

epagodone uwatema;

a:ma: a:imano ubi nanitabolo kiyata:wena;

ebe mabuma: a:ma:le naimano ape natamo ikanamiyata,

nale ibi mabuma: naimano ape kalimagono nilakapo inamabuma:

midite a:ma:tamo kikametama:.

⁶ Nanitabola, epate dabiolo inamabu elamo madolamete

a:ma:tamo dikameotanaka,

ebe ikameo tanalate a:ma: kalakalakobi ka:miditana;

iyoy, ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo kowatalaema;

a:ma: kalimagono inamabu iba:godone uwatema: ubia:nola.

⁷ Ebema: nale ebe tanalo eba iyatawalo negemo,

‘Na mela, a:imano ubi tanalo nanitabolo kosiyodiloma;

iyoy, a:ma:le a:imano Totomu Tabono Bukalo

nale kebe tanalo kosiyodiloma: dawokalimina,

na ebe tanalo nanitabonomolo kosiyodilomamo.’”

⁸ Ebema: nanitabola, me tabo kiyawao magumulo Kelisote dopamo negiya, “Godo, epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo kowatalama:ema:, a:ma:le iyaiya inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi ega:walo dabirole inamabu epetapi elamo demadolamenaka, ebe inamabu iba:godone uwatema: a:ma: ubia:nola, iyo, iba:te ebe iyaiya ikameo tanalodo a:ma: kalakalakobi ka:miditana:.” Iyo, nanitabola, epate ebako inamabu Godotamo ikameoma: ebenu Totomu Tabote ibi na:totomulatelena, wiyasiya Kelisote Godokono tepo magumuno nanitabo tanalo eba iyatawalo, ebete ebe inamabu uwatema: ubia:noma: ebema: giya.

⁹ Ega:walo ebete me tabo idi moga:melo na:kegiya, “Na mela, na a:imano ubi tanalo nanitabonomolo kosiyodilomamo.” Ebema: kalakala kawonomola, Godote dopamo kebe nopo kiyatiyale, Kelisote ebenu kalimagono ikameo tanalodo ebe tagala nopono kalimagono ikameo tanalo iyabaiamo eba iyatilo oli nopo idi ebo kodakodaimiya. ¹⁰ Iyo, Ya:su Kelisote Godokono ubi tanalamo eba tuduwatalo ebenu ape kapiya tetenomolo kalimagono nilakapo inamabuma: midite ebetamo dikamiya, ebete ebe tanalodo a nanitabokobi midipi bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo egeboleamete a ebenu wade-talenapima: ebo midiya.

¹¹ Nanitabola, dopamo tetelo Godotamo

kalimagono ikameopi magumulo ibi bilibilinomate egela bilibilinomolo ibino woko eba osiyodilonalo, tete epetapi bilibilinomolo atu kalimagono inamabu ebetamo ebo ikameonakiya, mabu ebe kalimagono ikameo tanalate modoboa: epono kuba osiyodilole tanalo egebolelamete ibino tepo magumune iyabaiamo nanitabonomolo kowatalaema: ¹² Wiyasiya kalakala kawonomola, Kelisokono tanalo iyanomola. Ebete epo bilibilinomono kuba osiyodilole mabuma: ebeno ape kapiya kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo ebo ikamiya, ebema: uwomua: uwomua: tetelo iba:godolo kuba idite walo a:kitanamene. Nanitabola, ebe woko dopoliya ebete tote Godokono tumudi apuamo nokolite, ¹³ ebene ebete ebolo ebeno Kawo Elawodawano tetete awokalama: makopelena, iyo, ebe tetelo eba:go da:gowelaona Godote ibi ebeno agowa puti baima: nanitabolo ka:midilimene. ¹⁴ Ebe mabuma: Kelisote ebeno ape kapiya tetenomolo kalimagono nilakapo inamabuma: da:midiya, ebe gabodo ebete kebe epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelamiyale ebete ibi Godokono talenapima: ebo midiliya, iba:te uwomua: uwomua: tetelo eba kunu tuputupupinomoma: keda:onama:.

¹⁵ Ebene Godokono Uliyanate ebeno Buka tabono tanalamo Kelisokono wade osiyodilo tanalo atumu kawokalimina, iyo, ebeno dopo tabote ma kunu itana,

¹⁶ “Na Kawodawate negemo, tete tatalila,

na oli nopo naimano epatamo
 ma kunu kiyatimamo,
 nale naimano iyaiya totomu taboma:
 ibi gito akanalemo,
 ao, na wiyasiya ebe totomu tabo ibino tepo magu-
 munomamo
 ega:walo ibino woki mabuamo kakulolelae-
 mammo.”

¹⁷ Ebene ebete tabo moga:melo walo na:kegena,
 “Uwomua: uwomua: tetelo nale ibino egege
 ega:walo kawokawo kuba osiyodilole tanalo
 walo a:kemalagidilolenamo.” ¹⁸ Ebema:
 nanitabola, Godote epono kuba osiyodilole
 tanalo bilibilinomo eba kunu egebolelamete
 da:dodolomatililaemene, ebe tetelo epono kuba
 pola:lamena:no iba:te ebetamo kalimagono
 inamabu walo a:kikameonama:na:

*Ya:sute Gabo Osiyodiliya Nanitabokobi Midipi-
 ate Godoko Niyakabonomamo Ka:pelaema:*

¹⁹ Ebema: naimano nanitabokobi midipi
 ekakiala:, ale Godoko amamatema: Ya:sukono
 kalima ka:ka:liya tanalodo ebenu Talenanomo
 Baiamo tolea:no ka:nopila:omalema:.

²⁰ Nanitabola, ebete a:e magumulo ebenu ape
 Godotamo dikamiya, ebete Talena Bainomo
 kaliku ubili ebo a:iyamidiya ale ebamo
 ka:nopila:oma:, mabu ebenu ikame tanalodo
 ebenu ape ebe kaliku ubili keba kunula:ka: eba
 kunu ediya, iyo, ebete kebe oli gabo atamo
 dosiyodiliya, ebe gabo ebe uwomua: teteno
 igilo gabola. ²¹ Ebema: kalakala kawonomola,
 Unu Duliynomololo da:ena ebe Godoko Amamate

Motolo Ya:sute ebetamo a mabuma: kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:na, ebene piyate ebe motolo Godoko damamatena ebe ebe epo bilibilinomono ulamedawala.

²² Ebe mabuma: modobola aimano tepo magumulo woki bilibili tanalote itana:no, ale woki bilibilia:noma: eba eda:onalo aimano nanitabokobi midi tanalodo Godoko niyakabonomamo ka:nemaimiomalema:. Nanitabola, Kelisote dopamo aimano tepo magumamo ebena kalima danamogamidaoliya, ebema: me tetelo aimano tepo magumuno wokite kuba osiyodilolepima: keka:mina:, ega:walo ale me tanalo idi iyatawala, ale aimano apeno daleyana tanalo atumu ka:kukulaleaema: obama iyalo a:niwitiyama:. ²³ Ega:walo ale kebe wade wiya Godogodone laema: olowiolo demakopelena:, modobola ale ebe wade tanaloma: nani tabo epatamo eba kiyawaonalo ebe wade woki uwomu teta:mo kodakodalo batila:nama:, mabu nanitabola, Godote a mabuma: kebe tanalo osiyodiloma: nanitabolo degiya, a iyatawala ebete ebe tanalo nanitabonomolo kosiyodilomene. ²⁴ Ega:walo modobola a magumulo idite idino tanalo malagidilolo bowalubiuiinakoma:, ale epetapiatamo wadewade tanalo eba osiyodilolelo Godokono nilakapo tanalo ebo kawokaliminama:. ²⁵ Ega:walo nanitabokobi midipi epetapiate me tetelo keba kunu kowagelene, ma kunu iba:te sosi epo epetapiago aladabuti tanalo iyalo datepiya, modoboa: ale ibi ibamilatelema:. Ale wiyasiya Kawodawano Kawo Egelate

pe tatalima: eda: tanalo eba iyatawaonalo, modobola aimano nanitabokobi midi mabuma: eba aladabutionalo idite idi iyaiya walubi tabono tanalamo ba:kodakodaimiuiinakoma:

Godote Nanitabokobi Midia:pino Tanalo Nanitabonomolo Kanagilamelelaemene

²⁶ Nanitabola, ale Godokono tabono iyaiya nanitabo tanalo aimano tepo magumulo uwatete, ebene ale kuba osiyodilole tanalo miyapa:no aimano ubilo gito dosiyodilolenakoma:, ebako kuba osiyodilole tanalo kegeboleaema: Godotamo kalimagono ikameo tanalote kitana:

²⁷ Ebe mabuma: ebako epate kawo tole magumulo me kapiya tanalo niyatawaoma:na:, Godote kebe Egelalo epono tanalo danagilamelelaemene ebe Egelate nanitabolo ka:pemene, iyo, ebe tetelo piyate eba:go da:gowelaona ebete ibi ebena elawo elanomamo ka:kubailaemene.

²⁸ La: iyatawalata, Godote dopamo Mosesedo kebe Totomu Tabo epatamo dikalamiya, ebe tetelo idawate ebe tabamo tuduwatama: ubia:noma: eba eda:nalo, netewa o netewa-kapiyapiate ebena tuduwata: okoli tanalo uimite ebe tanalo kapimiya watowatopiatamo dapawokalimiya, epate ebe lawete nilakapo ebetamo awokalimia:no gito anakapumiya, iyo, Godokono epate ebe tanalo kosiyodiloma: ebete ibi analiya.

²⁹ Ebema: la:imano woki keba kunula:ka? A tetelo Godokono Gudute atamo a:piya, ebema: kebe lumagite ebetamo tuduwatama: ubia:noma: deda:na, Godote ebetamo kuba wiya dikaemene beda:

kawonomola:ka:! Eiye, Ya:sukono kalimate Godokono oli nopo eba kodakodaiminalo, ebe modobola ebe lumagino kuba iyabaiamo kowataema:! Wiyasiya ebe lumagite ebe wade kalima dologala inamabuma: eba genalo, kebe Walubidawate ebetamo nilakapo awokalima: dowagelenako ebete ebe Wade-talena Uliyana malogonako. ³⁰ Nanitabola, ale aimano Kawodawano tanalo iyatawala, ebete dopamo me tabo nanitabolo egiya, “Piyate natamo kuba tanalo dosiyodilolenaka, nale naimano elawo magumulo iba:tamo modobo wiya kikalaemamo,” ega:walo ebenu tabo moga:melo walo na:kegiya, “Na Kawodawate naimano epono tanalo kanagilamelelaemamo.” ³¹ Eiye, Elawodawa Godote uwomua: uwomua: tetelo digilonamene, ebete lumagi idi ebenu kuba wiya ikaema: delaemene, ebenu tole tanalo beda: kawonomola:ka:!

³² Ebema: dopamo Godokono alote la: eba pukuilamenalo la: keba kunu kilukuliawenaima, modobola la: ebe tanalo wadenomamo walo na:kemalagidilala:, iyo, la:le la:imano nanitabokobi midi mabuma: kawokawo temeteme eba iyatawaonalo la: wiyasiya kodakodalo lamota:onaimata. ³³ Ebene tete epetapilo nanitabokobi midia:piate la: eba malogolelo temeteme epetapi gito ikalamenakiyata, ega:walo tete epetapilo iba:te nanitabokobi midipi epetapi namutupiatamo eba kunu eba wagelenalo, la: wiyasiya tolea:no ebe ekakiago ebo lamota:onaimata. ³⁴ Ebema: kuba osiyodilolepi epetapiate la:imano nanitabokobi

midi mabuma: la: epetapi la:imano namutupiago idoko motamo gito diyaleketiyala, la: ebolo temeteme epetapi kapimiya iyatawaonakimata, ebene iba:te la:imano motono inamabu elawamo duwatelametiya, la: wiyasiya Godokono kalakala ebo lawiyamata. Iyo, ebe tetelo la: iyatawaiyamata, Godogodolo uwomua: uwomua: tetelo la: mabuma: da:pola:lametanamene, ebe inamabuno wade tanalote la:godolo dalatidiya ebe inamabuno wade tanalo nanitabolo nodoilina.

³⁵ Ebema: la:le ibi tolelamea:no keba kunu kilukuliawenama, modoboa: ebe tanalote la:godolo alatidima:, mabu Godote la:imano nanitabokobi midi mabuma: wade wiyanomo la:tamo kikalaema:ta. ³⁶ Iyo, modobola la: me tetelo la:imano temeteme magumulo kodakodalo walo na:kelamota:onala:, mabu Godote la:tamo ikalaema: nani tabonomo dopamo keba kunu kegiyale, la: eba kunu ebene ubi tanalamo tudila:o tanalodo wade wiya kuwatemamota.

³⁷ Nanitabola, Godokono Bukalo tabo idi ma kunu gena,

“Kebe Kawodawate da:pena,
tete tatalila ebe nanitabolo ka:pemaigamene,
iyo, ebete ebene wade tetenomolo
ka:pemene.

³⁸ Ebema: epo magumulo
potele naimano tuputupudawama: deda:na,
ebete na nanitabokobi midini tanalodo
nanitabo igilo kelaemene,
wiyasiya kebe dawate nanitabokobi midi
tanalone dolobigamene,

ebe mabuma: naimano kalakalate ebetamo a:kitanamene.”

³⁹ Wiyasiya kalakala kawonomola, piyate Godoko nanitabokobi midi tanalone olobila:oa:no ibino igilo mula: tanalo kodakodalo datila:na, a ebe epola, iyo, Godokono nanitabo igilote agodolo akalatidimene.

11

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo Ebe Kawo Tanalomola

¹ A Godoko nanitabokobi da:midinama:, ebe tetelo aimano tepo magumulo ma kunu malagidilonama:, ale kebe wade wiya laema: olowiolo dilukulionama: ebe tanalote atamo nanitabolo ka:pemene, iyo, a iyatawanomola ale kebe wadewade tanalo aimano balidinomamo ulamea:no ebe tanalate nanitabolo ba:pola:na.

² Numa:la:, a Yu epono ewonino tetelo piyate nanitabokobi midi magumulo dilukulionamiya, Godote ibino nanitabokobi midi tanaloma: iba:tamo nekalakalanami.

³ Ebene a aimano nanitabokobi midi tanalodo niyatawaonama:, Godote ebeno Unu Duliyomolo ega:walo me opo kawonomo ebeno tabo kiyawao tanalamo osiyodiloliya, iyo, ale aimano balidino-mamo dulamenama: ebe inamabu bilibilinomo ebete inamabu ida:mo kosiyodiloliya:.

A:ibolokono Nanitabokobi Midi Tanalo

⁴ Mabu A:ibolote Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete kalimagono inamabu Godotamo modobolo ikamiya, iyo, ebete nanitabokobi midi tanalodo dikamiya ebe

inamabuno wade tanalote Ka:inikono ikame tanalono wade tanalo ebo odoliya. Nanitabola, Godote A:ibolokono ikame tanaloma: eba kalakalalo ebe tuputupudawama: giya, ebema: ebenu igilote me opolo dolopoligiya, wiyasiya uwomua: uwomua: tetelo ebenu nanitabokobi midi tanalono osiyodilo tanalote me opo epatamo gena.

Inokokono Nanitabokobi Midi Tanalo

⁵ Mabu Inokote Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: a:e tanalote ebetamo maiga:no, Godote wiyasiya ebe Unu Duliomolamo gito da:pelawa:digiya, ebe tetelo ebenu epate ebenu ape nipo wadiya. Iyo, Godokono Bukate a niyatuamena, Godote Inokoko pelawea:no dopamo ebete ebenu nanitabokobi midi tanaloma: ebetamo nekalakalanami. ⁶ Ebema: numa:la:, me opo epo magumulo potele Godoko nanitabokobi midia:no, ebe lumagite ebe kalakalakobi midima: modoboa:, mabu potele Godoko niyakabamo pema: dowagelena, ebete ebenu nanitabokobi midi tanalodo ma kunu niyatawamene, Godote nanitabolo bokolina ega:walo potele ebe uima: ubi diyatina, ebe lumagite ebegodone wade wiya nanitabolo kelaemene.

Nowakono Nanitabokobi Midi Tanalo

⁷ Mabu Nowate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: Godote walone teteno olalati tanalote maigama: daniya, ebete ebenu tabamo tuduwatalo kawo penomo ebo osiyodiliya, ebe ega:walo ebenu moto epono igilo ka:mula:lalaema:. Iyo, kebe olalati tanalate me opamo demaimioma:na:, Nowate ebe

tanalo ebena balidinomamo ulamea:no, Godoko nanitabokobi eba midilo ebete ebe tanalodo opo epono kuba ilukuli tanalo dawokalimiya, Godote wiyasiya ebe tuputupudawama: ebo ka:miya.

*A:ibalayamako Ega:walo Selako Ibino
Nanitabokobi Midi Tanalo*

⁸ Mabu A:ibalayamate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: Godote ebe ebena nabiwino opo atepate oli opo ida:mo toma: daniya, ebe opote kebolo ditana A:ibalayamate iyatawa:noma: eba eda:lo ebe tabamo gito tuduwatiya. Ebema: Godote ebe opo ebetamo ikaema: nanitabolo degiya, ⁹ A:ibalayamate ebe tanalo nanitabokobi midite ebe oli opamo tote, ebene ebete tete geyageyanomolo kapeladawama: eba neda:nalo ebena epago sipi-goeogoeono tama awokowiamidaole motolo nokolinami. Ebema: nanitabola, A:ibalayamakono walogabo apune ebena gudu Aisa:keko ega:walo ebena ewono gudu Ya:ikoboko, iba:te ebe atu opolo ibino epago sipi-goeogoeono tama awokowiamidaole motolo kilukulionamiya, mabu Godote ebe opo iba:tamo atumu nanitabolo ikalaema: iyalo egiya. ¹⁰ Ebene A:ibalayamate me opolo depata:nami ebena okoli duliyoumolo nanitabolo kowadinamia:, mabu ebete nanitabokobi midi tanalodo ma kunu malagidilonami, walone tetelo ebete Godokono Unu Duliyoumolo ka:nuimene. Nanitabola, Godote ebe Duliyoumolono osiyodilo nopo keba kunu kiyatiyale, ebete eba kunu eba osiyodilolo ebe Duliyoumolono kodakoda kalanomo ebo

ga:dimiya ebe kalate uwomua: uwomua: tetelo kitanama:

¹¹ Mabu Selate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebena abele tetenomolo ebe gudia:noma: eba eda:nalo, Godote ebetamo elawo ikamiya ebena awi A:ibalayamako mabuma: gudu kalaima:. Iyo, Godote iba:tamo gudu ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, A:ibalayamate ebe tabo nanitabokobi midite, ¹² ebene ebete a:e tatalinomoma: eba eda:lo ebena gudute Selagodone ebo awokaliya. Nanitabola, ebe gudugodone ebena walone guda:te bilibilinomoma: eda:iya, tobolo ununo maweke keba kunula:ka: ega:walo kewa: kolomo balano wiyo keba kunula:ka:, eba kunu lumagi idite ibi ka:la:miolema: modoboa:.

Nanitabokobi Midipino Wadewade Tanalate Unu Duliyomololo Da:pola:lamena Ebe Tanalo

¹³ Ebema: numa:la:, nale kebe epono tanalo la:tamo kawokalilaemo, iba:te nanitabokobi midi magumulo eba ilukulinalo, Godote iba:tamo kebe wadewade tanalo kikalamolema: nanitabolo degiya, iba:te ebe tanalo me opolo uwatea:no gito a:elaiya, iyo, iba:te mulune putitatate ebe wadewade tanalo Unu Duliyomololo ibi mabuma: pola:nalo ebo nulamenamiya. Nanitabola, iba:te niyatawaonamiya, ebe Unu Duliyomolote ibino nanitabo opoma: deda:na, ebema: iba:te opo duliyomololo eba ilukulinalo ibi a:ka:tuwa: ibi kapelapima: gelanakiya. ¹⁴ Ebema: numa:la:, piyate me opolo ibi a:ka:tuwa: ibi kapelapima: degelana, ebe epate ibino tanalo ma kunu awokalimina, iba:te oli opo

idinomo laema: olowiolo ilukuliona, iyo, iba:te ebe opo duima:na: ibino oponomoma: ebo keda:mene. ¹⁵ Ebe mabuma: piyate nanitabokobi midi magumulo dopamo dilukulionamiya, ibino ewoniate kebe opolo kawokalaiye iba:te ebe opo atepate walo kemalagidilonamia: Nanitabola, iba:te ebe opamo olowamioma: ubi niyatiyataleka; ebe tanalo osiyodiloma: gabo iba:tamo balagiliyana; wiyasiya ibi ubia:nola. ¹⁶ Ao, iba:te wiyasiya Godokono Unu Duliyomolo wade duliyomolonomoma: eba gelanalo, ebamo nemaimioma: kawonomamo malagidilonamiya, ebe mabuma: Godoko ilipokobi kolowina: iba:te ebe ibino nani Godoma: ka:minama; iyo, ibi mabuma: ebete ebe Unu Duliyomolo iyalo osiyodilolamiya.

A:ibalayamako Ega:walo Yu Epono Ewoni Nabi Epetapino Nanitabokobi Midi Tanalo

¹⁷⁻¹⁸ Mabụ A:ibalayamate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete ebenu gudu Aisa:keko ebetamo ikaema: ka:wokolomiya: Numa:la; dopamo Godote A:ibalayamatamo me tabo nanitabolo egiya, “Me gudu Aisa:kegodone a:imano walone gudi bilibilinomate kemaimioma:na:.” Wiyasiya Godote A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalo kuima; ebete Aisa:keko kalimagono nilakapo inamabuma: midite ebetamo ikaema: daniya, ebe tetelo A:ibalayamate ebenu tabamo tuduwatama: ebo olosiyodiliya, ¹⁹ mabụ ebete ebenu tepo magumulo ma kunu malagidiliya, Godoko modobola Aisa:keko a:e magumune

igilamo walo kakadipatema: Ebema: nanitabola, A:ibalayamate ebenu gudu Aisa:keko Godotamo ikaema: ebenu tepo magumulo ebe iyalo a:ema: eba gelo, Godote ebe gudu ebetamo igilolo walo gito kikamiya.

²⁰ Mabu Aisa:kete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete ebenu gudi Ya:ikoboko ega:walo Isoko mabuma: Godoko naniya, ebete walone tetelo ibi netewapi keba kunu na:kowalubilinakomene.

²¹ Mabu Ya:ikobote Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebenu a:e tanalote tatalima: eba eda:lo, ebete Yausepegodone dawokalaiya ebe walone gudi mabuma: Godoko ebo aniya, ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:, iyo, ebe tetelo ebete ebenu gaubago maigate ebenu ololo opamo tuduta:midalo Godotamo towetowe tabo eba kunu kiyawaiya.

²² Mabu Yausepete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebenu a:e tatalima: eba eda:lo ebete Isalaela epo ebo analiya, iba:te walone tetelo Isipiti opone eba tolamelolo ebenu goa kowatama:.

Mosesekono Nabiwila Menokola Ibino Nanitabokobi Midi Tanalo

²³ Mabu Mosesekono nabiwila menokola iba:te Godoko nanitabokobi na:midinamiya, ebema: ebete dawokaliya iba:te netewa-kapiya saganamo ebe ebo waminiya, Isipiti opono Kawo Elawodubu Pa:lote ebe anakapumikapoma:. Iyo, iba:te ibino a:lia:li gudu wadenoma: eba gelalo, ebema: Pa:lote Isalaela epono baibai

gudi anakapulaema: danaliya, iba:te ebe tabamo tudila:oa:no ebetamo ka:toletoleiya:.

Mosesekono Nanitabokobi Midi Tanalo

²⁴ Mabu Mosesete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete apete dubu teta:mo demaigiya, ubia:noma: ebo ediya epate ebe Pa:lokono buweleno guduma: ka:ima:. ²⁵ Iyo, ebe tetelo ebete ebene ubi ma kunu kiyatiya:, ebete tete da:pesolo iyaiya kubakuba tanalo eba osiyodilolelo me opono kalakala kelawa:tepama:. Ao, ebete wiyasiya ubi ma kunu iyatiya ebene nanitabokobi midi mabuma: Godokono epo epetapiago temeteme kuwatema:. ²⁶ Ebene Mosesete walone tetelo ebene wade wiya Godogodone da:nelaemene, ebete ebe tanalo kawonomamo nemalagidilonami. Ebe mabuma: epetapiate ebe demalagonakiya, ebete Godokono Alibodawa Kelisoko mabuma: ebe temeteme laema: modobonomoma: eba gelo, Isipiti opono kawokawo inamabu bilibilinomo uwatema: ubia:noma: eda:te ebene wokilo ebe inamabu dologala inamabuma: midiliya.

²⁷ Mabu Mosesete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: me opo epate kebe Kawodawa ibino balidinomamo umia:no, Mosesete ebe Kawodawa ebene tepo magumuno wokilo eba uminalo, Kawo Elawodubu Pa:lokono dowo tanaloma: tolea:no Isipiti opone gito tiya, iyo, ebete iyaiya temeteme epetapi magumulo ebene tepo magumuno woki eba kodakodaiminalo ebene Kawodawa kowaloma:tama: woki iyakobi ka:midiya:.

²⁸ Ega:walo Mosesekono nanitabokobi midi

mabuma: ebete Godokono tabamo tuduwatalo ebena Isalaela epo ebo analiya, iba:te dopo Aduga:la Soliyomu* eba osiyodilolo ibino iyaiya motono gigiyamo sipi-goeono kalima kanamogamidaolema:, Godokono A:e Nopodawate ibino dopo dubu gudi anakapulamekapoma:.

Isalaela Epono Nanitabokobi Midi Tanalo

²⁹ Mabu Isalaela epate Godoko nanitabokobi na:midinamiya, ebema: Isipiti epono gowelaopiate ibi anakapulaema: da:na:ma:taliya, ebe tetelo Godote Kalimakalima Kewa: Kolomono obo gagale damelama: da:midiya, iba:te apuamo olalatia:no na:iwaliya. Wiyasiya numa:la:, Isipiti epate ebe atu gabodo ibi elawamo da:na:ma:taliya, ebe tetelo kolomono obote ibi bilibilinomo gito analopamidaliya. ³⁰ Ega:walo tete idilo Isalaela epono nanitabokobi midi mabuma: iba:te Godokono tabamo tudila:olo Yeliko kawo duliyaomolo balado sebeni egelalo nanakopa:te tanalo dolopoligiya, Godote ebe duliyaomolono kawokawo kalanomo eba anabuilmelo opamo gito gudiya.

La:iya:bakono Nanitabokobi Midi Tanalo

³¹ Ega:walo me tanalo idila. Godote ebe Yeliko duliyaomolo kubaimia:no, dopamo Isalaela epo magumulo iba:te kebe epo ebe duliyaomolo diya gabodo uima: danaliboliya, ebe dubu netewate ebe duliyaomolono modoboa: tanalo ulaema:

* **11:28:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

ebamo gito nemaimiya. Ebe tetelo Yeliko duliyo-
omolo epo magumulo kamiyale idi La:iya:bako,
ebe dopamo dubu bilibili kamiyalema: eda:nami,
ebete Godoko nanitabokobi midite ebe dubu
ebeno motamo kalakalago uwatete ibi ebo walu-
biliya. Ebema: nanitabola, me kamiyaleno
nanitabokobi midi mabuma: Godote Isalaela
epono gowelaopiatamo talena iyatiya, iba:te
Yeliko duliyo molono nanitabokobi midia:pi bili-
bilinomo eba anakapulamelolo ebe kamiyaleno
igilo ebo ka:mula:ema:.

*Iyaiya Tuputupu Epo Epetapino Nanitabokobi
Midi Tanalo*

³² Ebema: nale la:tamo nanitabokobi
midipi epetapino oi atumu ba:ka:kiyawaomo?
Naimano woki ma kunula, tete modoboa:
ibi bilibilinomono tanalo wadenomamo
kawokalilaema:, iyo, Gidiyonoko, Belakako,
Sa:msoniko, Yepatako, Da:ibidiko, Sa:miyoloko,
ega:walo Godokono woki awokalimipi
epetapi, ibi bilibilinomono osiyodilole tanalo
da:pola:lamena, na modoboa: ebe tanalo
bilibilinomo la:tamo kiyawaoma: ³³ Nanitabola,
ibi epetapiate ibino nanitabokobi midi tanalodo
gowelao magumulo opo epetapino wato
kikopu eba uwatelo ibino kapela kawokawo
elawodubuma: ebo eda:onakiya. Iyo, iba:te
ibino ilukuli magumulo tuputupu tanalo
dosiyodilolenakiya, ebema: Godote iba:tamo
kebe wadewade tanalo ikalaema: nanitabolo
danalenaki, iba:te ebe tanalo gito uwatenakiya.
Eba kunu tete idilo ibi epetapiate layono-gaagaa
gelebadikobi gito midiliya, ebe elawoelawo

inamabuate ibi kubailamekapoma:.³⁴ Ebene tete idilo ibi epetapiate ibino nanitabokobi midi tanalodo elawo elanomo gito a:egaiya ibino igilate ebe elalo olopoligokapoma:, ega:walo tete epetapilo piyate ibi gowelaono gila:mo anakapulaema: dowagelenakiya, ebe epono elawo magumune iba:te Godokono walubi tanalodo gito alautionakiya. Iyo, iba:te ibino ape magumulo elawoa:noma: eba eda:onalo, Godote wiyasiya ibi elawokobi ebo midilinaki, ebema: iba:te gowelao magumulo kawokawopima: eba eda:olo tete epetapilo kapela opono gowelaopino iyaiya taneba kubanomamo alukolenakiya.³⁵ Ebene nanitabokobi midipi kamiyale epetapiate atumu ibino nanitabokobi midi tanalodo Godokono elawo ma kunu uminakiya, ibino a:elaopi magumulo ebete ibi epetapi igilamo walo a:kowadipalatenaki.

Wiyasiya nanitabokobi midipi epetapino tanalo eba kunua:. Iba:te idoko motolo eba ilukulinalo, kuba osiyodilolepiate kawokawo a:e temeteme ebo ikalamenakiya iba:te ibino nanitabokobi midi tanalone kolobila:oma:. Ebe tetelo ibi wiyasiya ubia:nola ibino nanitabokobi midi tanalo eba atepalo kuba osiyodilolepiate ibi idoko motone gito kanalibolema:, iyo, ibi iyatawala Godote ibino a:elao tanalodo ibi wade oli igilonomamo kowadipalatelemene, ebema: iba:te ibino temeteme magumulo gito na:elaonakiya.³⁶ Ebene kuba osiyodilolepiate nanitabokobi midipi epetapi eba malogolelo ibi pa:ka:pa:ka:mo ebo a:na:ma:ga:midaolenakiya, ega:walo

iba:te epetapi auli ala:mo matuolamolakenakiya idoko motamo gito niyalekenakiya. ³⁷ Iyo, tete epetapilo iba:te nanitabokobi midipi eba anakapulamelo ibi epetapi nokolamo mapelamenakiya, ibi epetapino ape tetenomodo ilonomo inamabuamo iyailinakiya, ega:walo ibi epetapino wato gila:mo gito migililamenakiya.

Ega:walo me tanalo idila. Nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomate me opolo inamabua:pima: eba eda:onalo wadewade kalikago kowapata:lamenakia:, iyo, iba:te modoboa: sipigoeogoeo ega:walo gautu-goeogoeo tama kaliku kapiya pupulionakiya. Nanitabola, tete bilibilinomolo me opo epate iba:tamo iyaiya temeteme kubanomamo eba ikalamelo ³⁸ ibi wadewade epoa:ma: gelalo ibino iyaiya ilukuli duliynomolone elawamo da:na:ma:latelenakiya, ebe tetelo iba:te bulu opamo ega:walo unuunu damelamo gito nalautionakiya, iba:te ebakobako epoa: opolo damela gugu magumulo ka:nilukulionama:.

³⁹ Ebema: ebe nanitabokobi midipi bilibilinomono tanaloma: Godote iba:tamo nekalakalanami, ebena kalakala ibino nanitabokobi midi mabuma: beda: kawonomola:ka! Wiyasiya numa:la:, ebete iba:tamo kebe wadewade tanalo ikalaema: nanitabolo degiya, iba:te me opolo ebe tanalo nanitabolo kulamiya:, ⁴⁰ mabu a piyate me tetelo dilukulionama:, Godote a mabuma: wade oli noponomo ma kunu iyatiya. Aimano ilukuli tetete pemaiga:no ebete dopo nanitabokobi midipi mabuma: tanalo idi a:kosiyodilomene, wiyasiya kebe

tetelo ebete a iba:go kapiyakobi da:midimene, ebe tetelo ebete a bilibilinomo kapimiya ebenu tuputupupinomoma: ka:midimene.

12

Godokono Guda:te Me Opolo Eba Ilukulinalo Ebete Ibi Iyaiya Temeteme Tanalamo Diyatulame-nako

¹ Ebema: numa:la:, dopamo dilukulionamiya ibi bilibilinomate a a:ga:luatelo eba lamota:onalu, iba:te nanitabokobi midi tanalodo kebe tanalo kosiyodilolenamiye ebe tanalo atamo awokalilama:. Ebe mabuma: ibi keba kunula:ka:, modobola a atumu agowa ukamidaole tanalo bilibilinomo aimano tolame gabone tametama:mo ka:niyalekemalema:, ega:walo kebe kuba osiyodilole tanalate a dematuoamoena, modobola ale ebe ale iyailite ginimi apuamo gito ka:miyapamalema:. Iyo, nanitabokobi midi gabono uwomu teta:mo nemaimioma: kawonomamo eba malagidilonalo ale elawonomamo ebo ka:puila:omalema:, sukulu guda:te ibino kalakala egelalo keba kunu ka:puila:onake eba kunu. ² Ega:walo modobola a tete bilibilinomolo aimano tepo magumuno wokilo Ya:suko wadenomamo buminakoma:, iyo, ebete aimano nanitabokobi midi tanalono mabuma: eba eda:nalo a dopaeamete uwomuamo a wadenomamo kemagataemene. Nanitabola, ebete kewa olotolowalo da:iya, ebete kebe kalakala Godogodone walone delaemene ebe kalakala ebenu tepo magumuno wokilo ebo umiya.

Me ebe mabuma: ebete ebena a:e tanalono kawokawo ilipo ega:walo temeteme tanalo malagidilooa:no wato kikopu ebo lawiya, iyo, me tetelo ebete Kawo Elawodawa Godokono tumudi apulo bokolina.

³ Nanitabola, Ya:sute kuba osiyodilolepino dowa tanalodo kawokawo temetemenomo duwatiya, wiyasiya Godokono ubi tanalamo tuduwatama: woki iyakobi ka:midiya:. Ebema: modobola la: atumu la:imano temeteme magumulo ebe tanalo wadenomamo eba malagidilonalo la:imano nanitabokobi midi tanalodo kuiwodopoma: eda:oa:no elawoa:noma: akoeda:oala:. ⁴ Numa:la:, Ya:sutamo demaigiya ebako a:e tanalote la:tamo kemaiga:, iyo, kuba osiyodilolepiate iyaiya temeteme epetapi la:tamo nanitabolo ikalamenakota, wiyasiya iba:te la: bilibilinomo magumulo kapiya dawa idi ebena nanitabokobi midi mabuma: kanakapumia:. ⁵⁻⁶ Ebema: me kawo tanalo akododomatjala: Godote la: ebena gudima: ka:la:minata, iyo, ebema: ebena Bukalo me tabote la:imano temeteme tanaloma: gena,

“Naimano gudu, temeteme tanalo epetapiate
 Kawodawano ubi tanalodo a:ma:tamo
 maimiote,
 ebete ebe tanalamo a:ma: diyatumitamene,
 modobola a:ma: ebe iyaiya iyatumi tanalamo
 na:tuduwatiye,
 ega:walo ebete a:imano kuba osiyodilo tanalo
 idima: kawiya danatamene,
 a:ma: kuiwodopoma: akoeda:la:.

Nanitabola, Kawodawate kebe epo nilakapolo
 demalagidilolena,
 ebete ibi temeteme tanalamo iyatulamenako,
 ega:walo ebete kebe lumagi ebenu guduma: dege-
 nako,
 ebete ebe lumagino kuba osiyodilole
 tanaloma:
 ebetamo iyaiya temeteme tanalamo wiya
 ikameonako.”

⁷⁻⁸ Iyo, numa:la:, me opo kawonomolo nabiate
 ibino gudi walubilima: temeteme ikalame
 tanalamo ibi iyatulamenaka, iba:te kuba
 osiyodilole tanalo eba miyapalo wadewade
 tanalo kapiya kosiyodilolema:. Ebema: la:
 iyaiya temeteme magumulo da:pola:wenama
 elawoa:noma: akoeda:oala:, mabu me opo epo
 keba kunula:ka: Godote eba kunu la: ebenu
 gudima: eba genalo la: temeteme tanalamo ebo
 iyatulamenakota. Ebema: nanitabola, ebete
 la: temeteme tanalamo iyatulamea:notaleka:,
 la:le ebenu nani gudima: a:keda:wena:, la:
 wiyasiya pilo gabodo dawokalaiya ebako gudima:
 beda:wena:. ⁹ Iyo, a aimano nabino tanalo
 iyatawala, a gudi egege tetelo iba:te iyaiya
 temeteme tanalamo a iyatuamenakiya, ale
 eba apepeolo wadewade woki ebo kuwatema:
 Ega:walo a me opolo eba ilukulinalo aimano
 nabino iyatulame tanalamo da:tudila:onakoma:,
 epate ebe tanalo aimano mulo wokima: gelanaka.
 Wiyasiya numa:la:, a me tetelo aimano Unu
 Duliynomolono Nabiwitamo da:tudila:onakoma:
 ebe tanalono mulo beda: kawonomola:ka:, mabu

ebe tanalodo a nanitabo igilonomo ebegodone kelaemalema:!

¹⁰ Ega:walo me tanalo idila. Me opono nabiate ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo kebe tanalo wadewadenoma: degelanaka, ale ebe tanalo kosiyodilolema: iba:te iyaiya temeteme tanalamo tete da:pesolo a iyatuamenaka. Wiyasiya Godote ebena wade igilo atamo ikaeaema: ubi niyatina, ebema: ebete a kebe tanalo osiyodilolema: diyatuamenako a ebe tanalo nanitabolo dosiyodilolenakoma:, ebe tetelo ebete Wade-talenadawama: keba kunu keda:nale, a atumu talenapima: ka:keda:omalema:. ¹¹ Iyo, nanitabola, ale aimano nanitabokobi midi tanalodo kapepeoma: kebe tetelo ale temeteme duwatema:, ale ebe temeteme tanaloma: kekalakalaonakoa:, wiyasiya numa:la:, lumagite ebako temeteme tanalamo wadewade woki duwatemene, Godote ebe gabodo ebetamo milo ega:walo tuputupu okoli tanalo eba ikamelo wadewade da:ima:te ebegodone nanitabolo bemaimionakomene.

¹²⁻¹³ Ebe mabuma: modobola la: la:imano iyaiya temeteme magumulo elawoa:noma: eda:oa:no kalakala walo na:kelawiyala:, la:le la:imano kotamo wadewade tanalo eba osiyodilolelo la:imano agowamo Godokono tuputupu gabodo wadenomamo kowapata:lama:wenama:. Eba kunu la: magumulo potele agowa tataidawama: deda:na, ebete temeteme magumulo wadekobi olowite walo na:kepata:mene.

Nanitabokobi Mididawate Wadenomamo Nokolinamene, Godogodone Demaigana Ebe Igilo

Mula: Tanalone Gakapoma:

¹⁴ Ebema: nanitabokobi midipiala:, modobola la: la:imano ubi tanalo ma kunu niyatiniyala:, la: epo bilibilinomago Kawodawa Godokono milo tanalago eba ilukulinalo la:imano osiyodilole magumulo ebe kapiya kalakalakobi ka:mida:wenama:. Nanitabola, kebe lumagite aimano Kawodawa eba kunu kalakalakobi midia:no, ebete ebena ololo a:ka:nuimene.

¹⁵ Ega:walo Godokono nilakapo tanalodo demaigana, modoboa: la: magumulo idite ebe igilo mula: tanalone gama:. Numa:la:, kaka inamabunomote lumagino palilo apete, ebene ebete iyatawa:no lawete ebena guda:te naoma: iba:tamo dikalaemene, diyala, ebena motolo olalati kawonomote maigate ebena gudi magumulo epetapi bilibilinomate da:ba:elaoma:na:. Eiye, la: nanisiwale! La: magumulo idite ebena tepo magumuno dowo tanalodo ebako kaka inamabuma: eda:ma: modoboa:!

¹⁶ Ebema: Isote dopamo ebena kateneno ubi tanalono osiyodilole magumulo keba kunu kokolinamile, la: magumulo idite ebako dawama: eda:ma: modoboa:. Numa:la:, ebete Godokono iyaiya ubi tanalo malagidilolea:no, ebena bae kape kopoliyama: kapiya teteno bae ekawigodone eba lawelo ebena dopo guduma: eda: tanalo kawo tanaloo:ma: gelo ekawitamo gito ikamiya.

¹⁷ Ebema: la: iyatawalata, walone Isote ebena woki iyakobi midima: dowageliya, ebete ebena nabiwitamo ipupago ebo tiya, ebena nabiwite Godoko kanama: ebena okoli magumulo ebe

wadenomamo kowalubinama:. Wiyasiya Isoko niyala, gabote kitaniya: Godogodone wadewade tanalo kuwatema:, iyo, ebe modoboa: ebete dopamo kuba woki magumulo dosiyodiliya ebe tanalo walo iyakobi midima:.

Potele Godokono Tabo Olowima: Ubia:noma: Deda:na Ebete Ebeno Kuba Wiya Nanitabonomolo Kelaemene

¹⁸ Ebema: la: piyate Ya:suko nanitabokobi da:mida:wenama, dopamo Moseseko tetelo a Yu epono ewoniate Godotamo kawo tolenomo magumudo keba kunu ka:pelamiye, la: ebetamo eba kunu ka:pelama:wiya:. Iyo, dopamo iba:te Sainai Ununomo Damelalo Godokono iyaiya tole ikalame tanalo ibino balidinomamo ma kunu ulamiya, ebe unu damelalo elawo elanomote eba waitalo, idoko kawonomote egelano alo da:muliya, kawo awanomote maigate ibi kubanomamo ebo pa:mida:lamiya.

¹⁹ Ega:walo ebe atu tetelo anoano tanalo idite ma kunu kemaigiya, Godokono nopodawate tutele kawonomamo da:moliya iba:te olowiya, ebene iba:te Godokono tabo madodo ibino galonomamo eba olowiutalo iba:te kawo tole lawete Moseseko ebo toweomiya, iba:te kapiya tabo idi Godogodone eba kunu a:kolowioma:na:.

²⁰⁻²¹ Nanitabola, ebe tetelo Mosesete atu kawokawo anoano tanalo eba ulamelo negiya, “Naimano tole kawonomo magumulo naimano apete a:ka:tuwa: anakamita!”

Ebema: numa:la:, aimano ewoniate kawonomamo eba toletoleolo modoboa:noma: ebo eda:iya, mabu Godote ibi dopamo ma kunu

totomulateliya, “Me unu damela talenanomola, ebema: la: magumulo idawate pete me damelamo da:pa:putimene, ebete gito na:emene. Iyo, la:imano dabirole inamabu atumu, ibi magumulo kapiya inamabu idite naimano pukala dapadikanaemene, modobola la: ebe nokolamo mapema:wete nanakapumiyala!”

²² Wiyasiya kalakala kawonomola, la: piyate la:imano nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyata:wiya, la:imano tanalo eba kunua: mabu la:imano Godotamo pelame magumulo tole kitaniya:, puliyanomola. Iyo, nanitabo igilo pogodone da:pena, ebe Kawodawa Godoko ebeno nopopi bilibilinomago kebolo kokolinale, la:le ebe Unu Duliyomolono Yelusalema kawo duliyomolamo kalakalago pelamiyamata, ebe duliyomolono mailo idi ebe Sayono Unu Damelala. ²³ Numa:la:, Godokono dopo gudu Ya:suko keba kunula:ka: piyate ebako epoma: deda:ona, Godote ebe nanitabokobi midipi bilibilinomono mailo ebeno Unu Duliyomolono Bukamo iyalo akulolelamiya. Ebema: ebe tuputupupi magumulo ebete kebe epagodolo ebeno woko dopoliyaliya, la:le ebe epono uliyanano Kalakala Duliyomolamo pelama:wete iba:go kapiyakobi a:polowiyamata, iyo, la: Godokono ololo apuamo atumu a:ka:pelamiyamata, nanitabola, ebe me opo epo bilibilinomono tanalo danagilamelelaemene ebe Kawodawala. ²⁴ Ega:walo me tanalo idila. La: atumu Ya:sutamo a:ka:pelamiyamata, ebe Godokono oli nopote atamo maigama: gabo dosiyodiliya ebe dawala. Ebete ebeno kalima

Godotamo ikamelo a mabuma: deka:ka:liya, ebe kalimado ale wadewade walubi tanalo nanitabolo buwatenakoma:, ebema: nanitabola, Ya:sukono kalimano woko osiyodilo elawote A:ibolote Godotamo dopamo dikamiya ebe kalimagono inamabuno elawo nodolina.

²⁵ Ebema: la: nanisiwale, me tetelo potele la:tamo da:kiyawaona ebe Kawodawano tabo olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:. Numa:la:, dopamo me opolo ebena tabote Mosesedo demaigiya, ebe tetelo piyate ibino galo demopioliya iba:te ebena elawo magumune alautioma: gabo nipo wadiya. Ebe mabuma: ebete a tetelo Unu Duliyomolone tabo walo eba ka:kiyawaonalo, ale ubia:noma: eda:ote ebegodone dolobila:oma:, gabo keleka: ale ebena elawo magumune alautioma:?. Gabo puliyanomola, a kuba wiya kawonomamo kuwatemalema:!²⁶ Nanitabola, dopamo tetelo ebete tabo da:kiyawaiya me opote ebema: alegaiya wiyasiya a tetelo ebete nani tabonomo walo ma kunu ka:kiyawaiya, “Nale kapiya tete idilo me opo kawonomo ega:walo tobolo unu atumu ka:powadimagolatemamo.”²⁷ Ebema: numa:la:, ebete kapiya tete idilo me tanalo kosiyodiloma: tabo degiya, ebe tanalono magumu ma kunula. Ebete me opo ega:walo tobolo unu ega:walo ibino inamabu bilibilinomo dopamo dosiyodiloliya, walone tetelo ebete ebe inamabu bilibilinomo eba wadegelatelelo, iba:te ebo kalatidioma:na: ebema: lumagite walo a:kulaemene. Iyo, ebe tetelo Unu Duliyomolono olioli inamabu kapiyate ka:pola:nama:na:,

mabu idawano elawo kitana: ebe inamabu ka:kubailaema:

²⁸ Ebema: modobola ale aimano kalakala tabo Godotamo kadipatemalema:, mabu ebe kebe oli opolo Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe wade oponomo atamo kikaemene, nanitabola, idawate ebe opo kubaima: a:ka:modobomene. Ega:walo Godokono iyaiya walubi tanaloma: aimano tepo magumulo eba kalakalaolo, modobola ebete a keba kunu kiyatuamenale a ebe eba kunu bamamatenakoma:. Iyo, ebe amamatemala: modobola ale aimano tepo magumulo ebe unamo eba adipatelo wade tuduwata wokino tanalago ka:pelaemalema:, ²⁹ mabu aimano Godo ebe potele ebeno elamo kuba osiyodilolepi bilibili-nomo da:kubailaemene ebe Elawodawanomola.

13

Ale Godoko Kalakalakobi Midima: Keba Kunu Na:kilukulinama:

¹ Ebema: modobola la: nanitabokobi midipiate kapiya alailame ekaki keba kunula:ka: ebako epoma: eba eda:onalo, la: magumulo idite idi nilakapolo nemalagidilowinala:. ² Ega:walo piyate kapelapimu opo idine la:tamo da:pelamenaka, la: ibi la:imano motamo kalakalago uwatema: woki wadenomamo nalomonakiyala:. Nanitabola, dopamo nanitabokobi midipi epetapiate ibino ilukuli magumulo eba kunu eba osiyodilonalo, Godokono Unu Duliyomolono nopopi epetapiate iba:tamo da:pelamiya, iba:te ebe nopopino nanitabo tanalo iyatawaoa:no gito walubiliya.

³ Ega:walo nanitabokobi midipi magumulo piyate idoko motolo ega:walo temeteme epetapi magumulo dilukuliona, modobola la: ibi nilakapolo eba malagidilolenalo ibi ebo nowalubilina:kiyala:, iyo, la: walone tetelo atu temeteme diyatawaoaema, la:le epetapiagodone walubi tanalo uwatema: ubi keba kunu na:kiyata:ema, la: eba kunu nosiyodilonakiyala:.

⁴ Ega:walo me tanalo idila. La: bilibili-nomo magumulo kebe tetelo dubute kamiyala:go kapiyama: deda:mene, modobola iba:te ibino kapiyama: eda: tanalo Godokono wade walubi tanaloma: eba gelalo, ebe dubute kamiyale idi walo pilolo a:kelaemene ega:walo ebene kamiyaletate atumu dubu iditamo pilolo walo a:ka:toamene. Nanitabola, piyate buwelemele ega:walo koi pilo gabodo duwatanaka, iyo, kebe dubute kamiyale pilo tanalo dosiyodilomene ega:walo kebe kamiyaletate dubu pilo tanalo dosiyodilomene, Godote ebe kuba osiyodilepiatamo ibino wiya kikalaemene.

⁵ Ega:walo la:le kawokawo mani uwate gabo uima: kawonomamo akomalagidilala:. Modobola la: wiyasiya Godote la:tamo kebe inamabu dopamo kikalametiyala ebe inamabu modoboma: eba gelalo, la:imano tepo magumulo ebene kalakalate nitanamene, mabu ebete ebene Bukalo tabo ma kunu gena,

“Nale la:go eba okolinalo

la: wadenomamo bowalubilinakomata,
iyo, uwomua: uwomua: tetelo

la:imano iyaiya modoboa: tanalo magumulo

nale la: gito a:ka:miyapatama.”

⁶ Ebema: Godote ebeno Bukamo tabo idi diyatiya, modobola a woki bilibilia:no ebe atu tabo ma kunu kegelamalema;

“Kawodawa Godoko ebe naimano Walu-
bidawala,
ebema: nale tanalo idima: a:ka:toletolemo,
iyo, ebete na eba walubininalo,
idawate na kubainaema:
a:ka:modobomene.”

⁷ Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo piyate la:imano watowatopima: eba eda:olo Godokono tabo la:tamo da:kiyawaonakiya, modobola la: ibino ilukuli tanalo nemalagidilala:, iyo, kebe wadewade da:ima:te iba:godolo demaimionakiya, ebako atu da:ima:te la:godolo kemaimionama:, modobola la: ibi nanitabokobi midi tanalodo nibamilateleniyala:. ⁸ Numa:la:, Ya:su Kelisote dopamo keba kunu kokolinamile, ebete me tetelo eba kunu ba:kokolina, ebene ebete atumu uwomua: uwomua: tetelo iyama: a:keda:namene.

⁹ Ebema: la: nanisiwale! Ya:sukono nilakapo tanalodo demaigiya piyate ebe igilo mula: tanalono nanitabo tanalo iyatulamea:no, la: ebe iyatulamepino iyaiya tabamo tudila:oa: tanalodo ele gabo ako-odida:la:! Nanitabola, ale tuputupulo kilukulinama: Ya:sukono nilakapo tanalote aimano tepo magumuno woki na:kodakodailamena, wiyasiya piyate iyaiya bae nao talena pukalamo da:tudila:onaka, iba:te

ibino pukala waloma:tale tanalodo wade walubi kuminakoa:. ¹⁰ La: iyatawalata, aimano Yu epo epetapiate Godokono tagala nopodo ebe kebe motolo kamamatenake, kalimagono inamabu ikameopiate amamatepino kuba osiyodilole mabuma: dabirole inamabu Godotamo eba ikameolo elamo ebo madolamenaka, ebema: ebe katene naoma: talena kawonomote iba:godolo bitana. Wiyasiya numa:la:, Ya:sute kewa olotolowalo ebena ape kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo dikamiya, a nanitabokobi midipiagodolo talena kitana: ebe ikame tanalo kalakalago naoma:, iyo, piyate tagala nopo magumune ka:nemaimia: me talenate ibi kapiyatamo italamena.

¹¹ Me tanalo nemalagidilala:. A Yu epono ewoniate Godoko kebolo kamamatenakiye, ebe motono Talena Bainomolo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote epono kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: dabirole inamabu epetapino kalima Godotamo ebo ikameonaki. Ebene ebe atu tetelo wokopi epetapiate epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo watalaema: ma kunu osiyodilonakiya, iba:te ebe inamabuno a:elao ape duliomolo magumune waulatelenakiya elamo ebo nemadolamenakiya. ¹² Me mabuma: Ya:sute atumu ebena ape Godotamo eba ikamelole ebete Yelusalema kawo duliomolo magumune nemaigate duliomolo balalo gito na:iya, iyo, eba kunu ebete ebena kalimamo epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo watalamiya iba:te Godokono talenapima: keda:onama:. ¹³ Ebema:

modobola a nanitabokobi midipiate Ya:suko eba waloma:talo, nanitabokobi midia:pino tanebapiate kebolo kilukulione ale ebe duliyoumolo magumune nemaimiote atu ilipo kalakalago ebo ka:nelaemalema: ¹⁴ Nanitabola, me opo kawonomolo aimano Uwomua: Ilukuli Duliyoumolote nanitabolo kitana:, wiyasiya kalakala kawonomola, ale aimano tepo magumuno balida:mo Wade Duliyoumolonomo numinama:, walone tetelo a ebe Duliyoumololo uwomua: uwomua: tetelo ba:nilukulinama:.

¹⁵ Ebema: modobola a iyaiya tete bilibilinomolo Godoko aimano Kawodawama: awokala eba ka:minalo, Ya:sute atamo dosiyodiliya ebe gabodo ebe bemoionakoma:, mabu ale ebe moio tanalodo Godote nanitabo kalakala kelaemene, ebete dopamo epono kalimagono inamabu ikameo tanalodo keba kunu kelawenakile eba kunu. ¹⁶ Ega:walo la:le wadewade tanalo eba osiyodilolelo la: magumulo idite idi kowalubima: woki wadenomamo nalomonakiyala:, mabu me osiyodilole tanalo ebe atumu kalimagono inamabu ikameo tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, la:le mako osiyodilo tanalodo Godoko kalakalakobi ba:midinakomata.

¹⁷ Ega:walo la:imano sosi watowatopi kalakalakobi ka:midila:wenama:, modobola la: ibino tabo olowiawete na:tudila:onala:. Numa:la:, iba:te idoko ega:walo egela bilibilinomolo la:imano tepo magumuno woki wadenomamo ulamelelamenata, mabu Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ibi ubia:nola ebete ebe tetelo ibino woko kubama: gema:. Nanitabola, kebe tetelo iba:te ibino woko

kawonomo magumulo la:godone temeteme idi delaema:na:, ebe tetelo la: atu temeteme magumulo ka:pola:namamota, ebema: modobola la: la:imano osiyodilole magumulo kalakala kapiya iba:tamo nikalamenakiyala:.

¹⁸ Ebene la:imano towetowe tabo kiyawao magumulo modobola la:le na ega:walo nago woko dosiyodilona a bilibilinomo Godotamo nowadipaeatenakiyala:. Nanitabola, aimano tepo magumuno mulo wokite a kuba osiyodilolepima: keka:mina:, mabu a iyatawala aimano ubi tanalo ma kunula, ale tete bilibilinomolo wadewade tanalo kapiya bosiyodilolenama:. ¹⁹ Ega:walo nale me tanalo idima: la: kawonomamo toweolaemata, la:le na Godotamo nadipateniyala: ebete gabo nosiyodilomene nale la:tamo samamo ka:pema:.

Buka Osiyodilodawano Uwomu Tabono Iyaiya Tanalo

²⁰ Nanitabola, aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebene sipi-goeogeo Elawo Ulamedawanomoma: eda:na, mabu ebene a:e tetelo deka:ka:liya ebe kalimate Godokono uwomua: teteno nopo ebe kodakodaimina. Ebema: potele ebe a:e magumune dadipatiya, ebe Kawodawa Godoko ebe epatamo milo dikalamena ebe dawala, ²¹ modobola ebete wadewade tanalo bilibilinomo la:tamo nikalamenakoma:ta, la:le ebene elawamo ebene ubi tanalamo nanitabolo ka:tudila:wenama:. Ega:walo Ya:su Kelisote atamo dosiyodiloamiya, modobola Godote ebe gabodo ebene wade wokonomo a magumulo nosiyodilonamene,

mabu eba kunu ebe a:ka:tuwa: ebe kalakalakobi eba midinalo Ya:sugodolo amama tanalote uwomua: uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo ebe nanitabola, taula!

²² Ebema: nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la: ka:toweolaemata, nale la:imano tepo magumuno woki walubilima: me leta magumamo kebe tabo kakulolemo, la: ebe tanalo bilibili-nomo olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:, mabu nanitabola, nale me leta magumulo naimano tabo ka:geyageyailama:tepalea:.

²³ Ega:walo na ubila la: me tanalo idi na:kiyatawala:. Gabamaniate aimano nanitabokobi midi ekawi idi Timotiko idoko motone gito alibiya, ebema: ebete natamo samamo da:pemene, ebe tetelo na eba:go la: ulaema: kapimiya ka:pemalema:.

²⁴ Ebene la:imano opo kawonomolo kebe watowatopiate sosi woko la:tamo dosiyodilona, modobola la: ibi bilibilinomatamo naimano nilakapo tabo nanaliboliyala:. Me Itali opolo dilukuliona ebe nanitabokobi midipi ekakiate ibino nilakapo tabo atumu la:tamo kapalibola:.

²⁵ Modobola Godokono nilakapo tanalote la: bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the
Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and
Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Mar 2024 from source files
dated 4 Mar 2024

cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7